Redactiunea, Administratiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovu:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22. etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 97.—Anulŭ LII. Braşovŭ, Duminecă 30 Aprilie (12 Maiu) 1889.

Braşovŭ, 29 Aprilie v.

Intr'unulŭ din numerii premergĕtorĭ ai foiei nóstre unŭ Românŭ fruntaşu din Sĕlagiu a ḑisŭ, că mai alesŭ de aceea mergŭ treburile nóstre naţionale aşa de rĕu, pentru că nu este unire, nu este disciplină cum se cuvine între noi.

Are dreptate fruntaşulŭ din vorbă, că cele mai marĭ neajunsurĭ ni-le pricinuescŭ însĕşĭ slăbiciunile nostre, carĭ ne desbină şi ne facŭ cu neputinţă de a ne apĕra limba şi naţionalitatea ameninţată şi de a ne vedé de treburile şi interesele nostre naţionale cum se cade.

Şi óre care este isvorulŭ acestorŭ slăbiciunĭ?

Poporulŭ român este iubitorŭ de adevĕrŭ şi înclinatŭ spre muncă, şi lucrare pacînică, elŭ este şi forte primitorŭ pentru totŭ ce e bunŭ, frumosŭ şi folositorŭ, este sĕmţitorŭ şi recunoscĕtorŭ. Tóte aceste nobile însuşirĭ îlŭ facŭ destoinicŭ pentru orĭ-ce rĕnduială bună, aşa că nu este nicĭ o greutate de a'lŭ conduce. Chiar adversarii neamului nostru recunoscŭ, că poporulŭ românŭ e blândŭ şi uşorŭ de condusŭ.

Ei bine, décă este aşa de unde vinŭ multele neînţelegerĭ şi desbinărĭ, de unde destrăbălarea în conducerea poporului nostru?

Este lucru firescŭ, că ca orĭ şi ce în lume aşa şi conducerea unui poporŭ se îndrepteză după unele legĭ morale şi sociale, dela carĭ nu este iertatŭ a ne abate fără a aduce cea mai mare stricăciune causei comune.

Cea mai de căpetenia cerinţă a unei înţelepte conducerĭ este, ca cei ce suntŭ chiămaţĭ a conduce sĕ premérgă cu pilde bune şi prin faptele lorŭ sĕ se străduiască a câştiga iubirea şi încrederea poporului.

Cum va puté însĕ poporulŭ iubi, cum se va puté elŭ încrede în nisce fruntaşĭ şi conducătorĭ, carĭ ei înşişĭ trăiescŭ în vrajbă unii cu alţii, carĭ se mâncă unii pe alţii de multeorĭ mai rĕu ca nemurile străine, dândŭ prin faptele lorŭ pătimaşe şi lipsite de orĭ-ce iubire frăţéscă cea mai rea pildă obştei românescĭ?

Pentru ca poporulŭ sĕ pótă fi condusŭ cum se cuvine şi afacerile nóstre naţionale sĕ pótă merge mai bine sĕ cere înainte de tóte, ca sĕ esiste cea mai deplină înţelegere, cea mai frăţéscă armonia între fruntaşii şi conducătorii poporului nostru înşişĭ.

Câtŭ timpŭ se vorŭ rĕsboi aceştĭ fruntaşĭ şi conducătorĭ între sine; câtŭ timpŭ bălaurulŭ ambiţiunilorŭ deşerte personale nu va fi isgonitŭ din mijloculŭ lorŭ; câtŭ timpŭ fiecare va voi sĕ fiă mai cu minte ca celălaltŭ şi vorŭ căuta sĕ se împiedece unii pe alţii în tóte întreprinderile frumóse şi folositore pentru binele obştescŭ din invidiă, ca sĕ nu fiă nicĭ unulŭ mai lăudatŭ, nicĭ unulŭ mai veḑutŭ pentru faptele şi străinţele sale obştescĭ; câtŭ timpŭ mulţĭ dintre cei chiămaţĭ a sta în fruntea poporului vorŭ trăi în nepăsare pentru suferinţele lui, veḑêndu-şĭ numai şi numai de trebile şi interesele lorŭ private, — nu ne vomŭ puté aştepta la nicĭ o îndreptare, la nicĭ unŭ bine pentru causa nóstră comună naţională.

Poporulŭ nostru aşteptă ajutorŭ, sfaturĭ bune şi înţelepte, aşteptă fapte românescĭ dela conducĕtorii sĕi. Elŭ este sătulŭ pănă'n gâtŭ de certe şi neînţelegerĭ şi de totŭ feliulŭ de intrigĭ şi meschinării personale.

Poporulŭ nostru a crescutŭ în scóla suferinţelorŭ şi a lipselorŭ. Elŭ nu înţelege dér nicidecum pe aceia, carĭ nicĭ odată nu suntŭ cu nimicŭ mulţumiţĭ şi carĭ atuncĭ, când elŭ este mai prigonitŭ şi apĕsatŭ, se ceŕtă între sine pentru fleacurĭ, ca sĕ'şĭ împlinéscă nisce pofte deşerte personale.

Poporulŭ nostru scie sĕ rabde — ba rabdă încă pré multŭ. Elŭ scie sĕ se contenéscă, sĕ fiă modestŭ în poftele sale. De aceea elŭ trebue sĕ se îngrozéscă, când vede de multe orĭ pe cei ce au crescutŭ la şcóle din sudórea lui, că nu-şĭ mai încapŭ în piele, că se credŭ mai presusŭ de elŭ, că suntŭ înfumuraţĭ şi nu sciu nicĭ răbda, nicĭ a-şĭ stăpânĭ patimele; dér inima i se rupe când vede că din pricina unorŭ astorielŭ de capete scrîntite se nascŭ apoi certe şi vrajbe între fraţĭ, aducêndŭ sporŭ numai duşmanilorŭ nĕmului românescŭ.

Poporulŭ nostru sîmte şi scie că elŭ prin munca lui cea atâtŭ de amară susţine totŭ ce avemŭ românescŭ, susţine pe toţĭ carĭ chiămaţĭ suntŭ a fi razîmulŭ lui în aceste timpurĭ grele. De aceea lui nu-i va întra în capŭ nicĭodată ceea ce pretindŭ şi facŭ unii, carĭ se laudă a fi naţionaliştĭ, că adecă numai de acolo, că ei se înavuţescŭ, că le merge lorŭ şi familielorŭ lorŭ bine, ar avé vr'unŭ folosŭ şi poporulŭ.

Poporulŭ nostru e multŭ păţitŭ şi de aceea nu crede, că cineva îi voesce binele, până ce nu-i dă dovedĭ prin faptele sale, prin îngrijirea sa neinteresată de sórtea lui, prin aceea că se face luntre şi punte pentru a-lŭ apĕra de rele şi nedreptăţĭ.

Fruntaşii şi conducĕtorii poporului românŭ sĕ nu uite nicĭ o clipită, că tóte isbênḑile câte le-amŭ avutŭ în trecutŭ, avemŭ sĕ le mulţumimŭ numai bunei înţelegerĭ şi legăturĭ strînse frăţescĭ dintre ei, căcĭ când ei au fostŭ uniţĭ şi gata a aduce jertfe pentru causa comună naţională poporulŭ totdéuna a fostŭ cu ei.

Peste câteva ḑile serbămŭ aniversarea marei adunărĭ naţionale dela 3 (15) Maiu 1848.

Ce altceva ne reamintesce acésta măreţă ḑi, decâtŭ frăţesca unire şi buna înţelegere, ce a domnitŭ atuncĭ între poporŭ şi conducătorii lui când, în mijloculŭ celei mai nobile însufleţirĭ, au depusŭ cu toţii jurămêntŭ în Câmpulŭ Libertăţii, cumcă nicĭodată nu se vorŭ lăpĕda de naţionalitatea lorŭ, ci o vorŭ apĕra în vecĭ cu puterĭ unite în contra tuturorŭ duşmanilorŭ şi periculelorŭ şi cu puterĭ unite vorŭ lucra pentru viéţa, onórea, cultura şi fericirea ei în tóte timpurile.

Sĕ avemŭ totdéuna înaintea ochilorŭ noştri acésta măreţă icónă a unirei frăţescĭ şi a bunei înţelegerĭ dintre noi, de câte orĭ se cere sĕ facemŭ vrunŭ pasŭ pentru binele poporului nostru şi pentru apĕrarea lui în contra orĭ-cărorŭ nedreptăţirĭ. Căcĭ ḑicea fericitulŭ Bărnuţŭ: „precum suntemŭ uniţĭ cu limba aşa se cade sĕ fimŭ uniţĭ şi cu inima la tóte lucrurile, carĭ suntŭ spre luminarea, libertatea şi binele naţiunei!"

Revista politică.

Din năuntru. Desbaterile generale în dieta ungurescă asupra bugetului pe 1889 s'au terminatŭ şi s'au începutŭ desbaterile speciale. In cursulŭ desbaterilorŭ generale, s'au mai datŭ multe pe faţă din nechibzuitele fapte ale regimului ungurescŭ. Astfelŭ s'a arătatŭ, că cheltuelile statului s'au urcatŭ cu 109 milióne de când e ministru Kolomanŭ Tisza despre care br. Kaas a ḑisŭ că e celŭ mai uşuraticŭ ministru-preşedinte ungurescŭ, dările s'au urcatŭ cu 146 milióne, şi legĭ de dare s'au făcutŭ 79, şi se vorŭ mai face şi altele. Datoriile statului suntŭ atâtŭ de marĭ, încâtŭ numai interese plătasce statulŭ peste 129 milióne fl. pe anŭ. Poporulŭ a sĕrăcitŭ şi emigréză, sĕrăcia se'ntinde mereu, deficitulŭ e nesfêrşitŭ, organele financiare caută sĕ storcă câtŭ mai multŭ dela poporŭ, ḑise Helfy. Ministrulŭ Tisza s'a îngrijitŭ numai sĕ'şĭ facă maioritate în dietă prin alegerĭ, ajungêndŭ a fi corteşĭ în Ardelŭ pănă şi învĕţătorii ungurĭ şi inspăctorii şcolarĭ ungurescĭ, şi făcêndŭ servicii de corteşire pănă şi băeţii de şcólă. Posturile de

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS"

Unŭ episodŭ hazliu din mânăstirea Putnei,

dinainte de cincideci de anĭ.

La bĕtrâneţe trăesce omulŭ din amintirĭ. Timpulŭ de faţă îi este greoiu, celŭ viitorŭ îlŭ îngrijesce, şi ferice de elŭ décă are amintirĭ, pe carĭ cu plăcere le reînvie în gândulŭ sĕu. Ele suntŭ dreptŭ o carte bună, ce ai cetit'o cândva şi te-a mulţămitŭ, o iai apoi după o vreme érăşĭ şi o mai cetescĭ, gustându-i plăcerea de odinióră.

In mijloculŭ amintirilorŭ durerόse puţinŭ petrece omulŭ; altfeliu e însĕ décă privesce în ele ceva de totŭ iubitŭ şi îşĭ face din ele unŭ cultŭ de jelire asupra nenorocirei celei marĭ şi grele ce a îndurat'o....

Intr'o asemenea stare mĕ aflu şi eu... Dér câte-odată îmĭ aducŭ aminte ce diceu bĕtrânii noştri, că nu-i bine sĕ totŭ jelescĭ după cineva, pe care l'ai iubitŭ, că-i facĭ şi lui inima grea, şi de aceea cu câte o pausă în jelire ....ce-mĭ facŭ de silă, îmĭ petrecŭ câte-odată şi cu aducerĭ aminte mai vesele şi mai senine.

***

Mĕ dĕduse tatălŭ meu, deşi nu tocmai cu voia şi a mamei mele, la mânăstire sĕ învĕţŭ carte, căcĭ pe vremile acelea — era la anulŭ 1829 — nu se pomenea de şcolĭ pe la sate, precum suntŭ astădĭ, ci celŭ care dorea sĕ-şĭ înveţe copilulŭ a ceti măcar în ceaslovŭ şi în psaltire, şi-lŭ da la unŭ neamŭ alŭ sĕu la mânăstire, orĭ de sluguşoră la unŭ călugărŭ şi aducêndu-i sub nume de meringióre câte ceva de-acasă, ce cugeta că ar plăcé călugărului, acesta printre utrenia şi liturgia, şi câte-odată şi după aceea bucherea, cu bietulŭ băetŭ, cum bucherea, pănă ce'lŭ „scotea din greu", şi băetulu potrivea acum cuvinte din bucóvnă colo la: *„fă ce godc veḑĭ că-i bine, dreptate şi pace fie-tine"*, şĭ-apoi în cesłov la *„auḑi-te Domnului"* şi *„graiurile mele"*.

Nu-i vorbă, învĕţătura-i scumpă şi de aceea nicĭ nu se câştigă ea aşa de lesne. Până ce decĭ ajungea unŭ bietŭ băiatŭ la ceaslovŭ şi psaltire, pierdeau cam multŭ urechile lui din forma-le primitivă — căcĭ dică cine ce-a dice, şi călugărulŭ e omŭ şi décă băetulŭ nu nimerea sĕ dică: glagol az ga, dară gla, — apoi şi răbdarea călugărului dela o vreme se sfîrşia.

Deră acum, cum era, bine, rĕu: cartea pe atuncea, cum diseiu, se 'nvĕţa mai că numai prin mânăstirĭ şi deşi din acea carte nu ajungeau bărbaţĭ pré învĕţaţĭ, deră cărturarĭ sătescĭ şi dascălĭ bisericescĭ ajungeau, pentru-că cântarea bisericéscă, ba câte-odată şi psaltichia, ca pe vremea mea la mânăstirea Putnei, cum şi tipicul se cultivau în mânăstirĭ cum se cade. In mare stimă apoi erau şi multă pricopselă făceau — zodierii, carĭ diceau despre sine, că ei acelu „darŭ înaltŭ şi sfântŭ" şi-l'au câştigatŭ dela acela şi acela precuviosŭ — Schimnicŭ şi din cutare şi cutare mânăstire.

Eu avuiu noroculŭ, că fiindŭ tatălŭ meu vornicŭ, — primarŭ comunalŭ — mĕ luă însuşĭ Egumenulŭ mânăstirei Suceviţa la sine, carele, fiindŭ curêndŭ după aceea strămutatŭ ca Archimandritŭ şi Egumenŭ la mânăstirea Putnei, mĕ luă cu sine într'acolo şi avêndŭ elŭ altmintrea şi feciorŭ de casă, care mai pe urmă a ajunsŭ călugărŭ şi vicarŭ alŭ mânăstirei Putna, pecunoscutulŭ caligrafŭ şi multŭ vredniculŭ cicerone la acea primă mânăstire, *Scvastianu Georgiesculu*, mĕ ţinu mai multŭ de pomană, decâtŭ de sluguşóră, şi'mĭ dede încă pe lângă sine, şi unŭ instructorŭ *„ad latus"* în persóna unui diaconŭ, carele fiindŭ elŭ si psaltŭ, acum pe lângă azbuchile scrise pe o scândură destulŭ de mare, ce o purtamŭ pe o aţă la gâtŭ, mĕ învĕţa şi decâtŭ logaritmele mai grelele nevoi de note grecescĭ: *pa*, *vu*, *ga*, *di*, *che*, *zo*, *ni*, la a cărorŭ învĕţare, prin bătaia tactului cu palma pe genunchĭ, aceştia mi-se umflară dela o vreme ca mălaiele, eră îmbrăcămintea lorŭ, acolo unde pranicamŭ cu palma se făcu — ferestă.

Mĕ iubia bĕtrânulŭ Archimandritŭ, póte şi de-aceea, că trecusemŭ cam curêndŭ peste greulŭ slovenirii cu buchĭ la cetire şi peste sumedenia de *„chendime"*, *„Iporoi-urĭ"*, *„Ipsili-urĭ"* şi câte mai

notarĭ se vêndŭ pe banĭ, ḑise Csatar. Proprietatea mică e apăsată, plătindŭ 40—50 fl. dare pentru 13—14 jugĕre, ḑise Detrich, şi pentru câte-o comună de 600 locuitorĭ suntŭ câte trei esecutorĭ. Guvernulŭ nu'mparte binefacerile funcţiunilorŭ statului deopotrivă între cetăţenĭ, statulŭ nu e imparţialŭ, ḑise Apponyi, ci deosebesce pe celŭ tare de celŭ slabŭ, pe celŭ cu influinţă de celŭ fără influinţă, pe celŭ care ţine cu guvernulŭ de celŭ care'i face oposiţiă. Administraţia pe unii cetăţenĭ îi favoriseză, pe alţii îi şicaneză şi năpăstuesce. Fişpanii facŭ de capulŭ lorŭ ce voescŭ.

Peste totŭ deputaţii ungurĭ din oposiţiă s'au plânsŭ cumplitŭ de acéstă nenorocită stare. Dér s'au plânsŭ numai în ce privesce pe Ungurĭ, căcĭ de naţionalităţile nemaghiare nicĭ capulŭ nu'ĭ dóre nicĭ pe cei din dietă, nicĭ pe cei dela putere. Din contră Csatar a cerut sĕ se grăbéscă cu maghiarisarea, ér ministrulŭ a ḑisŭ că de aceea e altŭ censŭ şi altă lege electorală în Ardélŭ, ca sĕ ocrotéscă maghiarismulŭ în contra naţionalităţilorŭ nemaghiare. Apoi contele Stefanŭ Karolyi a vorbitŭ în contra stegului negru-galbenŭ, ér pretinsulŭ ungurŭ Petrich se lăuda, că naţiunea ungurescă, a apĕratŭ odată Europa întrégă, dér totŭ elŭ se plânse, că adĭ ea, naţiunea, e părăsită şi stă rĕu de totŭ.

In generalŭ oposiţia a făcutŭ mereu imputărĭ ministrului Tisza, că de ce nu se retrage dela putere? Tisza însĕ nu vrea, pentru-că de! puterea-i dulce şi apoi nu'su de colea nicĭ 32,000 fl. léfă pe anŭ ca ministru-preşedinte, cu 12,000 mai multŭ decâtŭ ministrulŭ-preşedinte austriacŭ! Astfelŭ lucrurile vorŭ merge înainte ca şi până acum, adecă din rĕu în mai rĕu. Er noi de ne vomŭ sci ajuta, prin bună înţelegere între noi, prin ajutorare comună, prin ţinerea la limba, naţionalitatea, credinţa şi drepturile nóstre ca Românĭ, vomŭ ajunge şi ḑile bune, ér de nu, rĕu va fi, căcĭ duşmanii noştri numai binele nu ni-lŭ voescŭ.

Din afară. *Ḑiarele rusescĭ* se plângŭ de asuprirea ce o suferŭ *Slovacii din Ungaria.* Foile unguresci din Budapesta, rĕspunḑĕndŭ la acusările ce le facŭ Ungurilorŭ în acéstă privinţă foile rusescĭ, ḑicŭ că e o legătură între aţiţările ce se semĕnă în timpulŭ de faţă printre Slavii dela Nordŭ şi între acelea, prin mijloculŭ cărora se lucréză printre Slavii dela Sudŭ. Foile unguresci însĕ, în locŭ de a căuta sĕ slăbéscă prin fapte acusaţiunile foilorŭ rusescĭ, decă neadevĕrate suntŭ, facŭ fanfaronadă şi provócă ḑicĕndŭ, că la vestulu graniţei rusescĭ nu suntŭ „ómenĭ bolnavĭ“, ci o sănĕtósă şi puternică Ungariă.

Câteva ḑiare din Viena arată, ca o întêmplare vrednică de băgatŭ în sémă, că *manevrele armatei germane* se vorŭ face în Silesia în acelaşŭ timpŭ în care se facŭ *manevrele armatei rusescĭ* în Polonia, unde vorŭ fi concentrate 100 bataliōne de infanteriă şi numeróse trupe de cavaleriă şi artileriă.

Ḑiarulŭ croatŭ „Obzor“ din Agram, organŭ alŭ partidei naţionale independente, vorbindŭ de scirile carĭ circulă în privinţa unorŭ deosebirĭ de vederĭ între *regenţii* şi *ministrii Serbiei*, publică unŭ articolŭ în care recomandă fórte multŭ unirea partidelorŭ. Elŭ ḑice, că victoria pe care patrioţii sêrbĭ au repurtat'o, şi care li-a permisŭ sĕ se scape de influinţa străină în urma plecării regelui Milanŭ, nu e încă definitivă. Străinulŭ n'aşteptă decâtŭ o ocasiune pentru a recuceri terenulŭ pierdutŭ. Decă Sêrbii voiescŭ sĕ rĕspundă marei lorŭ misiunĭ printre Slavii din Sudŭ, ei trebue sĕ rĕmână uniţĭ, pentru a pute resista primejdiilorŭ din afară de care suntŭ încă ameninţaţĭ,

Guvernulŭ şi autorităţile ruse suntŭ ocupate cu urmărirea *nihiliştilorŭ.* Complotulŭ ce s'a descoperitŭ şi care era îndreptatŭ în contra vieţii Ţarului, a adusŭ cu sine arestarea a o mulţime de oficerĭ tinerĭ şi studenţĭ, carĭ făceau parte dintre nihiliştĭ. Autorităţile ruse îşĭ dau tótă silinţa sĕ pună mâna pe unŭ nihilistŭ fórte periculosŭ, care a scăpatŭ din Siberia. E în adevĕrŭ fórte puternică mişcarea nihilistă în Rusia de rendulŭ acesta. Se scie că ţinta nihiliştilorŭ e rĕsturnarea despotismului prin mijlócele cele mai teroriste. Din Elveţia au fostŭ espulsaţĭ unŭ mare numĕrŭ de studenţĭ ruşĭ, amestecaţĭ în complotulŭ contra Ţarului.

In *Germania* e mare *grevă* între lucrătorii dela minele de prin Vestfalia. Numĕrulŭ greviştilorŭ se urcă la peste 40.000. Au fostŭ încăerărĭ seriōse între lucrătorĭ şi armată: suntŭ mulţĭ morţĭ şi rĕniţĭ. Causa grevei e, că lucrătorii nu suntŭ mulţămiţĭ cu plata şi cu tratarea din partea patronilorŭ lorŭ.

„Kreuzzeitung“ din Berlinŭ află, că *Rusia continuă înainte a se înarma energicŭ.* La granițe se grămădescŭ masse enorme de trupe şi în porturile militare domnesce cea mai mare activitate.

SCIRILE ḐILEI.

Serbarea revoluţiei francese în Ardealŭ. I-se scrie din Transilvania ḑiarului „le Temps“, că unŭ Francesŭ, funcţionarŭ la minele din Erzpatak a avutŭ ideia sĕ celebreze, după capulŭ sĕu, centenarulŭ marei revoluţiunĭ. După elŭ, şi cu dreptate, serbarea dela 5 Maiu st. n. nu e numai o serbare francesă, ci a tuturor popórelorŭ civilisate. Pentru acésta, a adunatŭ în ḑiua de 5 Maiu pe toţĭ lucrătorii minarĭ, românĭ, ungurĭ, italienĭ şi le-a esplicatŭ, că revoluţiunea a avutŭ iniţiativa acelei mişcărĭ marĭ de emancipare, care a constituitŭ societatea modernă, că revoluţiunea a spulberatŭ abusurile seculare şi a transformatŭ în realităţĭ principiile de dreptate, libertate şi egalitate. — Dér nu şi pentru guvernul lui Kalman Tisza!

⁂

3/15 Maiu. Cetimŭ în „România“: „Miercurĭ 3/15 Maiu, societatea „Carpaţii“ (din Bucurescĭ) va serba printr'unŭ banchetŭ amintirea revoluţiei dela 1848 în Transilvania. Pressa va avea locŭ reservatŭ la acestŭ banchetŭ. Inscrierile se facŭ la d-lŭ C. C. Dobrescu preşedintele societăţii, Strada Scaune Nr. 47.“

⁂

Calea ferată Făgăraşŭ-Sibiiu. Ministrulŭ ungurescŭ de interne a trimisŭ îndĕrĕtŭ conclusulŭ comisiunei comitatense în afacerea construirei căii ferate vicinale Făgăraşŭ-Sibiiu. Prin acelŭ conclusŭ se votase jumătate din sumele, ce intră în fiă-care anŭ în fondulŭ de construire a şoselelorŭ comitatului, pe timpŭ de 50 de anĭ, pentru acţiile fundamentale. Ministrulŭ însĕ făcŭ comisiunea comitatului atentă, că prin acestŭ conclusŭ se aruncă o grea şi împovărătóre sarcină asupra comitatului. Comisiunea însĕ, căreia puţinŭ îi pasă de astă povară pe grumazulŭ unui comitatŭ românescŭ, a hotărîtŭ sĕ rĕmână pe lângă conclusulŭ de mai nainte şi sĕ céră din nou aprobarea ministrului.

⁂

Schimbŭ de copii. Preotulŭ ev. ref, Iosifŭ Nagy din Sibiiu face cunoscutŭ că unii părinţĭ ungurĭ din diferite păturĭ sociale, locuitorĭ în oraşe ardelene, dorescŭ sĕ'şĭ dea copii în familii germane pentru ca sĕ'nveţe limba germană, ér acestea decă dorescŭ, sĕ'şĭ dea în schimbŭ copii lorŭ ca sĕ'nveţe limba ungurescă.— Va sĕ ḑică § 25 are efectŭ!

⁂

Paprica ungurescă şi Francesii. Birtaşulŭ birtului ungurescŭ dela Esposiţia din Parisŭ, pentru a pute găti mâncărĭ unguresci, avea ne'ncunjurată lipsă de paprică. Spre scopulŭ acesta comandă 4 măjĭ metrice de paprică dela Seghedinŭ. Paprica se şi trimise, dér când fû la graniţa francesă, funcţionarii francesĭ dela vamă o confiscară, sub cuvêntŭ că ei nu cunoscŭ ce este acea paprică şi nicĭ de numele ei n'au auḑitŭ, ér tarifŭ specialŭ pentru taxarea la vamă a papricei nu au. Dér asta încă nu e de ajunsŭ, ci "scumpa"-marfă ungurescă fû supusă şi la analisă chemică, deórece din mirosulŭ ei chemicii francesĭ au presupusŭ, că paprica ar fi o materiă otrăviciósă. Acum birtaşulŭ ungurŭ dela Parisŭ stă sĕ'şĭ smulgă pĕrulŭ din capŭ de nĕcazŭ, că neavĕndŭ paprică, nu póte sĕ gătéscă bucate unguresci. Birtaşulŭ telegrafiă din nou la Seghedinŭ, ca sĕ i-se trimită altă paprică, dér aşa, ca sĕ fiă provĕḑută cu unŭ certificatŭ dela autorităţĭ, prin care sĕ se arate oficiosŭ, că paprica nu este o materiă otrăviciósă. Aşa stă tréba cu paprica ungurescă. Se înţelege, că Ungurii se simtŭ neplăcutŭ atinşĭ, că Francezii nu punŭ nicĭ unŭ preţŭ pe paprica ungurescă şi prin urmare nicĭ pe mâncările naţionale unguresci.

⁂

Grădina Nr. 5. De adĭ înainte e provisoricŭ deschisă grădina Nr. 5 din locŭ, nou întocmită, unde se găsesce bere de Habermann cu 7 cr. pacharulŭ. Grădina, care e proprietatea lui Habermann, o ţine provisoricŭ d-lŭ Mühlbächer.

Esposiţia din Parisŭ.

Deschiderea Esposiţiei s'a făcutŭ la 6 Maiu n. cu mare şi deosebită solemnitate fiindŭ în ḑiua premergĕtóre aniversarea de 100 de anĭ dela revoluţia francesă din 1789, ce s'a făcutŭ pentru rĕsbunarea despotismului şi pentru recunoscerea drepturilorŭ omului şi libertarea cetăţenéscă.

Esposiţia e mĕréţă şi cea mai frumósă şi mai bogată din câte s'au vĕḑutŭ până acuma. Precum scimŭ, la acéstă esposiţiă, deşi cele mai multe state n'au luatŭ parte în modŭ ficialŭ, totuşĭ suntŭ tóte representate din iniţiativă privată, prin urmare şi Austro-Ungaria îşĭ are secţia sa, cu tóte svêrcolirile d-lui Tisza în contra participării la esposiţiă.

România ocupă unŭ locŭ onorificŭ cu secţia ei, despre care se anunţă din Parisŭ următórele: Preşedintele Republicei a fostŭ primitŭ în faţa secţiunii românescĭ de către principele George Bibescu şi de către întregulŭ personalŭ alŭ secţiunii. Comisarulŭ generalŭ a ḑisŭ Preşedintelui Republicei, câtŭ de multŭ Românii, luândŭ parte la Exposiţia Universală, se simtŭ fericiţĭ de a da Franciei o nouă dovadă de afecţiunea lorŭ pentru aceea, pe care o numescŭ sora lorŭ cea mai mare. D-lŭ Carnot a felicitatŭ fórte multŭ pe principele Bibescu pentru reuşita secţiunii românescĭ. Strigăte de: Trăiéscă România! au primitŭ alocuţiunea Preşedintelui Republicei. Fetele române, în costumŭ naţionalŭ, au provocatŭ unŭ adevĕratŭ entusiasmŭ.

Bucurescĭ, *Mercurĭ 26 Aprilie st. v.*

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Astăḑĭ, órele 10 dimineţa, Majestatea Sa Regele *Carolŭ* presentă cu tótă solemnitatea cuvenită pe Alteţa Sa Regală Principele *Ferdinandŭ*, moşteuitorulŭ tronului, *Regimentului 3 de liniă*, în care

---

altele din psaltichiă şi ceteamŭ cam binişorŭ, dincolo de masă, pe când curiosulŭ bĕtrânŭ, cu barba şi ce pĕrulŭ albŭ ca zăpada, şedea într'unŭ jălţŭ (scaunŭ) cu braţe şi împletea la scofiĭ.

Cu şese anĭ cântam deja în biserică, începĕndŭ treptişŭ dela ţinerea isonului când cântau călugării, şi ajungĕndŭ şi la Axionŭ, carele ilŭ cântam înaintea icónei Maicei Domnului, provenitóre din Constantinopole şi anume dela unŭ Impĕratŭ Paleologŭ. Doi băeţĭ, unulŭ de-a drepta şi altulŭ de-a stânga de mine, ţineau în mânĭ câte o făcliă şi mie isonulŭ*). Ajunsŭ de optŭ anĭ, rĕmăsei singurŭ băiatŭ de casă alŭ bunului Archimandritŭ, căcĭ pe Georgesculŭ ilŭ dĕduse pe spesele sale la şcólă la Carlsberg, o coloniă şvăbéscă, ca sĕ înveţe clasa a doua, spre a-lŭ trimete apoi la Suceava, orĭ la Rădăuţĭ în clasa a treia, ca sĕ pótă apoi fi călugărŭ. Ajunsŭ de nouĕ anĭ, îmĭ dete Archimandritulŭ Genadie Platenchi — căcĭ aşa se numea bunulŭ meu crescĕtorŭ — cheile pivniţei cu buţile de vinŭ ale mănăstirei, din care buţĭ una, ţinŭ minte, era de 140 de vedre.

Aicĭ voiu sĕ mĕ abatŭ puţinŭ dela propriulŭ obiectŭ alŭ povestirei mele şi sĕ atingŭ pe scurtŭ viéţa de pe atuncia în mănăstirile nóstre bucovinene şi în specialŭ, viéţa din mănăstirea Putnei, unde se află înmormêntatŭ şi Ctitorulŭ ei, vitezulŭ Domnŭ alŭ Moldovei *Ştefanŭ celŭ mare,* cu mai întrégă familia sa, şi unde petrecĕndŭ şi eu tótă copilăria mea ne'ntreruptŭ, eră mai pe urmă, după ce ajunsei prin şcólile esterne, tóte sĕrbătorile Crăciunului şi Pascilorŭ, cum şi tóte feriile (vacanţele) — acea viéţă din mănăstirea Putnei o cunoscŭ mai bine.

La anulŭ 1832 era numĕrulŭ călugărilorŭ, permisŭ de planulŭ regulativŭ din anulŭ 1786, sancţionatŭ de împĕratulŭ Iosifŭ II., completŭ, adecă 25. Acestŭ numĕrŭ ilŭ completară teologulŭ absolvatŭ după sistema nouă Georgi — Gedeonŭ Magiorŭ, apoi vĕduvitulŭ parochŭ din Sirethŭ şi aşişderea teologŭ de sistema nouă Dumitru — Dositheiu Tişcovicĭ, şi novitulŭ Ioan — Iustin Cantemirŭ, fiiulŭ protopopului din Storojineţŭ. Celŭ dintâiu ajunse mai pe urmă profesorŭ de limbile orientale la teologia din Cernăuţĭ, fû însĕ după câţiva anĭ înlocuitŭ de episcopulŭ Hacmann prin nepotulŭ acestuia Ilarionŭ Hacmann. Alŭ doilea ajunse spiritualŭ la seminarŭ şi mai pe urmă Igumenŭ, eră celŭ din urmă, Cantemirŭ, ca cântăreţŭ iscusitŭ ce era, ajunse învĕţătorŭ de cântare bisericéscă română la seminarŭ şi, curêndŭ înaintea morţii sale, priorŭ la relicviile sf. Ioanŭ dela Suceava. Nicĭ una din celelalte două mănăstirĭ din Bucovina, rĕmase după secularisarea celorlalte prin împĕratulŭ Iosifŭ II., n'a avutŭ căndva „statulŭ“ de 25 de călugărĭ completŭ.

Acéstă împrejurare, că Putna l'a avutŭ acelŭ statŭ, era de atribuitŭ, după cum audiam eu ḑicĕndu-se şi pe atuncia şi după aceea, întru tóte bunei şi potrivitei conducerĭ şi administrărĭ a acelei mănăstirĭ. Serviţiulŭ dumneḑeescŭ, începĕndŭ dela mediulŭ nopţii şi până séra, se sĕvîrşia cu cea mai mare demnitate şi ordine. Cântarea la amêndouĕ stranele, şi la cea română, şi la cea slovenă, era plăcută şi plină de evlaviă, esecutată cu simţire de călugărĭ în cântare esperţĭ. Totŭ aşa cu demnitate şi pietate se sĕvêrşiau şi actele rituale la creştinii boerĭ, têrgoveţĭ şi ţĕranĭ de rêndŭ, carĭ veniau pe atuncĭ mai în tóte ḑilele la mănăstire, parte spre a se închina la mormêntulŭ Eroului Stefanŭ celŭ Mare, şi parte spre a'şĭ căuta mângăere şi întărire sufletéscă. Călugării, cei mai mulţĭ bĕtrânĭ, unii din ei şi foştĭ parochĭ, povăţuiţĭ şi lămuriţĭ în cele religióse şi monachele, încă şi în sobóre conventuale, ce se ţineau de mai multe-orĭ pe anŭ şi în care sobóre Archimandritulŭ Platenchi, ce fuse odinióră ajutorŭ de profesorŭ pe lângă Daniilŭ Vlachovicĭ la şcóla clericală din Suceava, — ţinea prelegerĭ din cele sfinte bisericescĭ şi călugărescĭ; aceştĭ călugărĭ, ḑicŭ, erau, fiecare după trépta sa, la loculŭ lorŭ şi aveau plăcere spre acésta, pentru-că şi conducĕtorulŭ

*] Aceste despre mine nu le-am spusŭ spre altŭ scopŭ, decâtŭ de a arăta, cum — după putinţa lorŭ şi după vremile de atuncea — îngrijiau călugării de băeţii ce'i primiau la învĕţătură. Eramu atuncia în mănăstirea Putnei peste douĕḑecĭ de băeţĭ. Refer.

contează ca locotenentŭ și în care își va face serviciulŭ militarŭ.

In scopulŭ acestei solemnitățĭ militare M. S. Regele dimpreună cu A. S. Regală și urmațĭ de adjutanții generalŭ *Barozzi* și colonelulŭ *Candiano Popescu*, în ținuta de serviciu, sosì la casarma Cuza din delulŭ Spirei, unde fù întêmpinatŭ la pórtă de către comandantulŭ corpului de armată generalŭ *Cernatŭ*, de comandantulŭ diviziei de Bucurescĭ generalŭ *Dona* și șefulŭ de statŭ majorŭ Lt.-colonelŭ *Groza* și de comandantulŭ pieței colonelŭ *Marculescu*.

Intrândŭ în curtea casarmei, regimentulŭ 3 de liniă aședatŭ în liniă de bătae cu drapelŭ și musică, comandatŭ fiindŭ de colonelulŭ *Paladi*, primì cu onorurile regulamentare pe M. S. Regele, care trecêndŭ pe dinaintea frontului, fù aclamatŭ de trupă cu entusiasmŭ. După aceea regimentulŭ se formà în colóne de batalióne și presentândŭ arma M. S. Regele pășì înainte'i, avêndŭ la stânga sa pe principele *Ferdinandŭ*, și cu vocea sa sonoră și cu accentuarea sa obicĭnuită rostì o cuvêntare ocasională, der bine simțită, și anume:

„Astădĭ suntŭ trei anĭ de când acestŭ „regimentŭ avù onórea a primì, dreptŭ „capŭ alŭ sĕu, pe iubitul meu frate prințul „Leopoldŭ de Hohenzollern; astădĭ regi„mentulŭ precum și eu simțimŭ mulțămirea „a vedé pe A. S. Regală principele „Ferdinandŭ, moștenitorulŭ Tronului, că „conteză în modŭ efectivŭ în controlele „acestui regimentŭ pentru a face pri„mele eserciții de arme și a învĕța re„gulamentele militare. Sunt convinsŭ, „că regimentulŭ va sci sĕ aprețieze „acestŭ faptŭ încâtŭ la orĭ-ce ocasiune „și spre viua mea mulțămire se va arăta „vrednicŭ de o asemenea onóre.

„Sĕ trăiéscă regimentulŭ 3 liniă.“

Unŭ rĕsunetŭ putenicŭ găsiră aceste cuvinte între rêndurile regimentului, esprimatŭ prin repețite strigăte de „Ura“!

In acestŭ timpŭ M. S. Regele predete pe locotenentulŭ Ferdinandŭ de Hohenzolern comandantului sĕu de regimentŭ, care cu sabia plecată și sub intonațiunea *Imnului naționalŭ* conduse pe noulŭ cameradŭ în rêndurile trupei până la loculŭ Sĕu, compania 2-a plotonulŭ 1-u unde ajungêndŭ, principele scóse sabia, salutà pe comandantulŭ plotonului si întrândŭ în frontŭ luà comanda plotonului.

Regimentulŭ se formà în colónă pe plotóne, pentru defilare, cu care ocasiune principele defilà pentru prima dată cu plotonulŭ sĕu și ca oficerŭ românŭ pe dinaintea M. S. Regelui șefulŭ supremŭ alŭ armatei.

Pe câtŭ de tênĕră și simpatică este înfățișarea prințului în societate, așa de militară este și atitudinea sa în frontŭ, încâtŭ și cu acéstă ocasiune făcù cea mai plăcută impresiune asupra spectatorilorŭ.

După defilare M. S. Regele, însoțitŭ de principe și de tótă suita sa, visità interiorulŭ casarmei regimentului și la órele $11^1/_4$ se întórse cu principele la palatŭ.

Miniu.

Socolarĭ, Aprilie 1889

Domnule Redactorŭ! Vĕ comunicŭ scirĭ forte îmbucurătóre despre poporulŭ românŭ din acéstă comună, din alŭ căruia sînŭ la stăruința bravilorŭ sĕi conducĕtorĭ s'a înființatŭ unŭ corŭ frumosŭ de plugarĭ, care sub conducerea d-lui învĕțătorŭ Dimitrie Petrovicĭ a înveselitŭ multŭ inimile credincioșilorŭ în diua întêia și a doua a sfintelorŭ Pascĭ când pentru prima-óră a cântatŭ în biserică, umplândŭ de adêncă mulțămire sufletéscă inimile bunilorŭ credincioșĭ. Laudă i-se cuvine pentru înființarea acestui corŭ mai întâiu vrednicului învĕțătorŭ D. Petrovicĭ și d-lui jude comunalŭ Nicolae Sola, carĭ pentru instruirea corului au chematŭ pe d-lŭ dirigente Achimŭ Șumanŭ din Chisiteu, care pentru acestŭ scopŭ a petrecutŭ în Socolarĭ 3 lunĭ de dile, fiindŭ în totŭ timpulŭ acesta provĕdutŭ cu mâncare, cuartirŭ și tóte celelalte gratuitŭ din partea bravului învĕțătorului Petrovicĭ și a vrednicei sale soții Elena, care pe lângă asta mai gătì pentru diua de Pascĭ din spesele și cu mânile proprii 5 stichare frumóse pe carĭ le îmbrăcară copiii în acéstă sfântă di. Pentru ajutorarea corului au contribuitŭ în banĭ d-nii: Nicolae Sola jude com., 10 fl.; Eremie Corcanŭ, notarŭ 5 fl., Maximŭ Jucu, neguțătorŭ, 5 fl. și Davidŭ Bugacĭ 2 fl. Tuturorŭ acestorŭ bunĭ domnĭ poporulŭ românŭ din Socolarĭ le datoresce mulțămită și recunoscință, ce li-se și esprimă din adênculŭ inimei și pe acéstă cale. Dea Dumnedeu sĕ afle faptele lorŭ mulțĭ imitatorĭ

I. N.

Mulțămită publică.

Domnii frațĭ Gheorge Eremia și Eremia Er. Popa, arendașĭ ai moșiei Bordeiu-Verde din Jud. Brăila, bine-voindŭ a oferì școlei comunei Bordeiu-Verde diarulŭ *„Gazeta Transilvaniei“*, subsemnatulŭ în numele școlei aducŭ viile mele mulțumirĭ pentru acéstă ofrandă făcută școlei.

1889 Aprilie 10.

I. Duțu,
învĕț. Com. Bordeiu-Verde,
Jud. Brăila, în România.

Incunosciințare.

Adunarea generală de ĕstimpŭ a Reuniunei nóstre învĕțătorescĭ se va ține în Gherla în 11 și 12 Iuniu st. n. adecă a treia și a patra di de Rosalii, la care vorŭ participa membrii ordinarĭ în sensulŭ statutelorŭ, ér alțĭ onorațiorĭ ca óspețĭ — cu tótă stima suntŭ invitațĭ.

Din ședința Comitetului administrativŭ alŭ „Reuniunei“ învĕțătorilorŭ românĭ gr. cat. din giurulŭ Gherlei, ținută în Gherla la 6 Maiu 1889.

Președintele:
D. Coroianŭ
canonicŭ.

Secretarulŭ:
Ioanŭ Hodoreanu.

Amicilorŭ și cunoscuțilorŭ mei!

Constrînsŭ prin permutarea mea în reg. 85 de inf. a părăsi Brașovulŭ, de unde atâtea amintirĭ plăcute ducŭ cu mine, le adresezŭ tuturorŭ amicilorŭ și cunoscuțilorŭ mei — cărora înainte de plecare nu le-am pututŭ da o amicală strîngere de mână — unŭ căldurosŭ: Rĕmasŭ bunŭ!

Vasilie Literatŭ,
căpitanŭ c r.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pest)

Berlinŭ, 10 Mai. Ministerulŭ s'a consultatŭ în ședința sa în privința proclamării stărei de asediu în districtulŭ montanisticŭ rĕsculatŭ. In Dortmund la mina „Schleswig“ s'a întêmplatŭ o ciocnire între militarĭ și între băieșĭ; trei lucrători au fostŭ ucișĭ, mai mulțĭ au fostŭ rănițĭ.

Parisŭ, 10 Maiu. In cercurile senatoriale se asigură, că comisiunea de anchetă a constatatŭ fapte compromițĕtóre pentru Boulanger.

Viena, 10 Maiu. Comitetulŭ pentru têrgulŭ internaționalŭ de grâne primesce în continuu declarațiunĭ dela cei interesațĭ din tóte părțile monarchiei, că din causa împrejurărilorŭ anormale nu vorŭ cerceta têrgulŭ. Partida antisemită a conchematŭ o adunare generală a alegĕtorilorŭ pe diua de 19 l. c., ca sĕ arăte, că nu pórtă nicĭ o vină la regretabila stare actuală din capitala austriacă.

EDUCAȚIUNE.

Cum trebue sĕ fie crescerea,

ce părinții o dau copiilorŭ, pentru ca școla sĕ-și ajungă mai cu înlesnire înaltulu ei scopŭ.

Motto: Copiiĭ bunĭ suntŭ bucuria părinților̆, temelia școlei și fala și nădejdea îndreptățită a nemului lorŭ.

(Urmare.)

O altă recreațiă, nu mai puținŭ plăcută și folositóre pentru copiiĭ Voștri, este: *a'șĭ petrece timpulŭ liberŭ în natură*, pentru care scopŭ Voi, ca mame, avețĭ chiămarea cea mai de căpeteniă.

E unŭ ce tristŭ însĕ, că cei mai mulțĭ părințĭ suntŭ de credință, că pentru cultura copiilorŭ lorŭ e mai bine a'i lăsa sĕ petrécă timpulŭ mereu *în aerulŭ năduşitŭ din casă,* sub cuvêntŭ, că în chipulŭ acesta suntŭ ferițĭ de a se strica.

Deră greșită este părerea lorŭ și copiiĭ ăstorŭ felŭ de părințĭ suntŭ vrednicĭ de compătimitŭ.

Căcĭ ținêndu-i închișĭ în casă, considerândŭ încă și împrejurarea, că ei și afară din casă petrecŭ timpulŭ celŭ mai multŭ *în aerulŭ stricatŭ din școlă,* băieții ducŭ în chipulŭ acesta o viéță mai multŭ vegetativă, fiindŭ lipsițĭ de cele mai frumóse plăcerĭ și bucurii.

Adevĕrŭ e, că prea puținĭ părințĭ suntŭ în stare a prețui natura, cum s'ar cuveni.

Adevĕrŭ e, că rarĭ suntŭ mamele, carĭ sĕ înțelégă folosulŭ, ce'lŭ potŭ avé copiiĭ lorŭ, petrecêndŭ în aerulŭ liberŭ din natură.

Ce este pricina alta, decâtŭ că nu s'au deprinsŭ a avé mai întâiu ei însișĭ, ca părințĭ, unŭ simțŭ desvoltatŭ pentru natură, cu alte cuvinte, că nu suntŭ ómenĭ în adevĕrŭ cultĭ.

Căcĭ cine nu are unŭ simțŭ desvoltatŭ pentru podóbele din natură, cine nu se inspiră de frumsețile rĕspândite împrejurulŭ sĕu, când se află de pildă în o di frumósă a primăverei sub bolta cerescă, acela, orĭ câtŭ de încărcatŭ ar fi capulŭ sĕu cu cunoscințe din tóte tĕrêmurile sciințelorŭ, e totușĭ unŭ omŭ necultŭ, unŭ omŭ vrednicŭ de tânguitŭ.

Lui îi lipsesce tocmai aceea, ce face fericirea adevĕrată a unui omŭ: îi lipsesce simțulŭ pentru a înțelege aceea, ce este mai frumosŭ și mai desfătătorŭ pentru sufletulŭ sĕu, îi lipsesce aceea, ce dă adevĕratulŭ farmecŭ vieții sale sufletescĭ.

Deră décă noi nu o facemŭ acésta pentru noi înșine, pentru desfătarea sufletului nostru, sĕ ne placă a-o face celŭ puținŭ pentru aceia, carĭ suntŭ odorulŭ nostru celŭ mai scumpŭ, sĕ o facemŭ pentru copiiĭ noștri, cărora le suntemŭ datorĭ a le deschide privirilorŭ lorŭ sufletescĭ unŭ șirŭ nemărginitŭ de cele mai frumóse bucurii.

Deprindeți-vĕ decĭ copiiĭ a avé de timpuriu unŭ simțŭ desvoltatŭ pentru natură.

Natura desvóltă și recrează puterile sufletului lorŭ.

---

lorŭ era, atâtŭ în cele călugărescĭ, câtŭ și în cele individuale, la loculŭ sĕu. Elŭ, Archimandritulŭ Platenchi, era neîntreruptŭ de față în mănăstire și între comventualii sĕi, era către aceștia pururea amicalŭ și cu pildă de demnitate morală. Elŭ nu'i trata pe călugărĭ ca unŭ despotŭ și nu'i opria în internulŭ zidurilorŭ mânăstirescĭ sĕ fiă și ómenĭ, lumenĭ, numai sĕ nu compromită mânăstirea și confesiunea-le monachală.

Imĭ aducŭ aminte, cum sĕrile — afară de timpulŭ posturilorŭ, — după cină, de multe-orĭ îi învita bĕtrânulŭ Archimandritŭ pe călugărĭ la sine, îi primia cu dulcețĭ, ciaiu, cafea negră și cu câteva copturĭ, și-șĭ petrecea cu dênșii în povestirĭ și conversărĭ vesele. Totŭ așa se adunau călugării pe rêndŭ și între sine astădĭ la unulŭ, mâne la altulŭ și așa mai departe, și'șĭ petreceau sĕrile pe lângă unŭ paharŭ de vinŭ, în sfaturĭ, povestirĭ din viéță-le și chiar și'n glume și șăgĭ. In povestirĭ erau meșterĭ: unŭ *Calistratŭ Urmă*, ctitorulŭ bisericei din Vicovolŭ de susŭ și celŭ mai bĕtrânŭ dintre toțĭ călugării (elŭ era și duhovniculŭ multorŭ boerĭ); unŭ *Cleopa de Janoșŭ*, unŭ *Vitale Borșanŭ* și unŭ *Dionisie Petrovicĭ*, acesta fusese odinióră învĕțătorŭ la școla capitală din Suceva; apoi dintre slăvenĭ: unŭ *Spiridonŭ Cosinski* unŭ *Iosifŭ Magazievicĭ*, care avea o barbă până la genunchĭ, unŭ *Vlasìĭ Corsioski* și unŭ *Venedictŭ Pavlicovski*, eră în humorŭ și șodenii erau tujĭ: *Lavrenti Chirilescu***), *Antonie Pădure*, fostŭ paroch la Părĕulŭ-negru. și *Nicanorŭ Pascovicĭ*, acesta — de origine ardelenŭ — când eșia din mânăstire și se plimba prin codru trăgea nisce doine, de cum se dice cădea și frunda de pe fagŭ!

Fiindŭ deră mânăstirea „mânăstire“ și călugării „călugărĭ“ cu permisiunea de a fi între zidurile mânăstirii și ómenĭ, trăgeau și preoțĭ vĕduvĭ, măcar că parochii aveau și rudenii de aprópe, la călugăriă în mânăstirea Putnei și trăgea și lumea și mai, că nime nu venea la mânăstire cu mâna gólă. De aceea erau și cămările și pivnița mânăstirei îmbelșugate tóte; de aceea și rudeniile călugărilorŭ din afară aveu dela dênșii ajutorărĭ pentru sine și pentru copii lorŭ; căcĭ, deși léfa călugărilorŭ era mică — 210 fr. v. com. pe anŭ, — deră „poghilulŭ“, adecă tainurile din jertfirĭ, afară de veniturĭ pentru sĕvêrșirĭ religióse, — era atâtŭ de mănosŭ, că de multe orĭ întrecea leafa.

Și acuma sĕ viu la episodulŭ, despre care vreu sĕ vorbescŭ. Am spusŭ mai susŭ, că cu nouĕ anĭ îmĭ încredința crescĕtorulŭ meu, Archimandritulŭ Genadie, cheile pivniței cu vinurile mânăstirescĭ și-mĭ poruncì, ca fie-cărui ieromonachŭ și diaconŭ, care ar cere, sĕ-i dau până la o oca (cofă) de vinŭ și numai sĕ-lŭ însemnedŭ în catastichulŭ ce mi-lŭ dede scrisŭ gata cu numele tuturorŭ ieromonachilorŭ și diaconilorŭ. Monachii și Novițíi n'aveau acelŭ folosŭ orĭ beneficiu comunŭ; deră căpĕtau și ei câte odată, décă se rugau în deosebĭ la Archimandritulŭ.

***

Totŭ „pentru închinare și jertfire“ venì într'o di la mânăstire și unŭ tarafŭ de lăutarĭ „Solcanĭ“, adecă din Solca, sciuțĭ și chiarŭ vestițĭ pe atuncea ca cei dintâi după tarafulŭ musicalŭ alŭ „Pletosului“ din Suceava. Cântaseră adecă, aceștĭ lăutarĭ la hramŭ, la „părintele Ștefanŭ“ (Bunceac) la Vicovulŭ de susŭ; acestŭ „părinte Ștefanŭ“ era sciutŭ și numitŭ în întregulŭ ținutŭ „popa galantonŭ“, și după acelŭ hramŭ veniră acei lăutarĭ și la mânăstire care era aprópe, cum diseiu eu după spusa lorŭ: pentru „închinare“ și „jertfire“. Era însă în prepusŭ „tuzulŭ în șodenii“, părintele Lavrenti Chirilescu, care era de locŭ așișderea din Vicovulŭ de susŭ, că adecă cuviósia sa prin frații și nemurile sale, ce le avea acolo, la Vicovŭ, ar fi pusŭ la cale acea venire a țiganilorŭ lăutarĭ la mănăstire pentru — „închinare și jertfire“.

Fie însĕ, cum va fi fostŭ: lăutarii, vr'o dece la numĕrŭ, cu scripce, cu

---

**) Mâindŭ căpitanulŭ cercualŭ alŭ Bucovinei [pe atuncia cercŭ alŭ Galiției] consilierulŭ aulicŭ Cratter într'o nópte în mănăstire, Chirilescu îi făcù pe la medulu nopții o șodeniă îngrozitóre, fără ca se fi socotitŭ căpitanulŭ, că-i lucru — curatŭ, încâtŭ iute sĕ sculà din patŭ, poruncì sĕ înhame și părăsi mănăstirea, fără a'șĭ lua măcarŭ diua bună dela națalnicu. La Cernăuțĭ povestì apoi la toțĭ, că acolo, la Putna e — Ucigă-lŭ crucea. — Ref.

Căldura şi frigulŭ, lumina şi întunereculŭ, aerulŭ prospetŭ, rĕsăritulŭ şi apusulŭ sórelui, o vijelie, o furtună, tóte acestea producŭ felurite schimbări în sufletulŭ băetului.

O ḑi senină îlŭ înveselesce; o ḑi innorată îlŭ face nedispusŭ; tunetulŭ şi fulgerulŭ îlŭ umple de frică şi cutremurŭ; o privire în o câmpiă întinsă îi lărgesce inima; unŭ locŭ strîmtŭ îi ţermuresce şi'i îngusteză sufletulŭ.

Tóte aceste înrîuriri ale naturei suntŭ împreunate totdeodată şi cu urmări bune morale.

In o regiune frumósă, luminósă, omulŭ se află mai aplecatŭ spre sentimente şi fapte de iubire, decâtŭ într'unŭ locŭ întunecatŭ.

Când deschidemŭ ferestra din odaia nóstră strîmptă, şi ne îndreptămŭ privirile într'o livadă seu în o dumbravă frumósă, pare că semţimŭ, cum ni-se depărteză grijile, gândurile întunecate, şi pare că, fără se voimŭ, ne pĕtrundemŭ de nisce gândiri mai luminate şi de nisce sentimente mai plăcute. Pare că simţimŭ, cum, dimpreună cu înrîuririle din natură, intră în sufletulŭ nostru o fiinţă sufletéscă din natura plăcută şi liniştită, ca fiindŭ rudită cu noi, şi ne face sĕ fimŭ veselĭ şi voioşĭ.

Suflarea dumneḑeéscă din natură e, care pĕtrunde în sufletulŭ nostru şi ne face sĕ simţimŭ, că şi noi facemŭ parte din nemărginita natură, care ne înconjóră, însufleţită şi ea de suflarea spiritului dumneḑeescŭ, şi că şi într'ênsa domnesce puterea şi ordinea Dumneḑeirei, care susţine şi păstreză vieţa tuturorŭ fiinţelorŭ din natură.

Ne aflămŭ în natură, ca în casa nóstră, sigurĭ, pretutindenĭ sub ordinea luĭ Dumneḑeu şi sub domnia puterei lui nemărginite.

La câţĭ ómenĭ, carĭ mai înainte nu se gândiseră mai seriosŭ la tóte acestea, la câţĭ din aceştia nu li s'a întêmplatŭ, că petrecêndŭ în natura liberă, se pĕtrunseră deodată de sentimente mai bune, de idei mai nobile, de hotărîrĭ mai curajóse, de cum fuseseră mai 'nainte pĕtrunşĭ, când erau în odaia lorŭ strîmptă, întunecósă!

La câţĭ nu li-s'a întêmplatŭ, că gândirile lorŭ posomorîte, că pornirile rele ale inimei lorŭ, plănuirile vrăşmăşescĭ li-se risipiră fără de veste la privirea zorilorŭ purpurii, în faţa unei regiunĭ liniştite!

Adevĕrŭ e, că ómenii, carĭ se ocupă cu cultura grădinilorŭ şi cu economia câmpului, carĭ ca păstorĭ au destulă ocasiă, sĕ privéscă cerulŭ, pădurĭ şi câmpii, se vĕdŭ adeseorĭ pĕtrunşĭ de sentimente mai bune, isvorîte din privirea frumseţei şi mărimei naturei.

De unde vinŭ simţirile sufletului nostru, carĭ ne transpunŭ în o stare liniştită, fericită, când, aflându-ne pe culmea unui munte, ne îndreptămŭ privirile în întinderea orizonului depărtatŭ, înflăcăratŭ de raḑele sorelui?

E spiritulŭ dumneḑeescŭ, care e viu în natură, e suflarea ziditorului, care sub înrîuririle fenomenelorŭ din natură ne atrage spre dênsulŭ, ca pe nisce fiinţe rudite cu dênsulŭ, şi ne cuprinde ca pe nisce copii iubiţĭ în braţele sale, arĕtându-ne, că noi încă suntemŭ o parte din natură şi că într'ênsa şi printr'ênsa vieţuimŭ şi petrecemŭ.

Cine nu are şi nicĭ nu a cunoscutŭ în vieţa sa astfelŭ de simţirĭ; cine trece rece şi nepăsătorŭ pe dinaintea acestei naturĭ, acela, o repetămŭ, e lipsitŭ de cele mai multe şi cele mai frumóse plăcerĭ, e lipsitŭ de nenumĕrate prilejurĭ de a'şĭ înălţa sufletulŭ seu şi de a gusta o fericire adevĕrată, care'lŭ face pe omŭ liberŭ, sigurŭ şi veselŭ, căcĭ natura pentru elŭ e străină şi mută, şi unŭ astfelŭ de omŭ nicĭ nu póte fi unŭ omŭ bunŭ în adevĕrŭ!

Deră natura are limbă şi vorbesce numai către acelŭ omŭ, în care de timpuriu s'a deşteptatŭ simţulŭ priceperei limbei ei, şi care de timpuriu s'a împrietinitŭ cu dênsa.

Spre o astfelŭ de împrietinire cu natura, care'i înavuţesce sufletulŭ şi dă tăria inimei lui, trebue sĕ fiă crescutŭ unŭ copilŭ de timpuriu prin o deşteptare înţeleptă a simţului sĕu pentru natură, şi *acesta o póte face mai ântâi de tóte mama, apoi unŭ tată înţeleptŭ şi* **numai în linia a treia o şcólă bună, care are de scopŭ nu numai a instruì mintea, ci şi a pregătì o adevĕrată cultură omenéscă.*)** (Va urma.)

Cine e bărbatŭ în casă.

(după Fritz Morlin)

„Unde e Toderŭ?“ — întrebă pandurulŭ păşindŭ sera în grajdŭ, unde sĕrmana ţĕrancă mulgea vaca într'unŭ şustarŭ de lemnŭ, ér în jurulŭ ei se afla unŭ copilaşŭ încă micŭ, care c'unŭ furcoiu aşternea la vacă, ér o fetiţă ca piperulŭ de iute îi aducea de mâncare nisce buruiene.

— „Nu sciu“, rĕspunse femea, „nu trebue sĕ mĕ întrebĭ, ci sĕ mergĭ numai preste uliţă în crâşmă, că acolo abunăsemă îlŭ vei afla. Dór nu va fi făcutŭ ér ceva, de'lŭ căutaţĭ?“

— „Eu nu sciu decâtŭ despre o bătaie, la care a fostŭ şi elŭ părtaşŭ, şi acum va trebui sĕ stée la umbră vre-o câteva sĕptĕmânĭ“, ḑise pandurulŭ.

Sĕrmana femeă, supĕrată focŭ, strigă: „Dér cum se póte aşa ceva, elŭ nu e de aceia carĭ sĕ'şĭ bage nasulŭ în tóte certele şi bătăile, elŭ e cu multŭ „mai blândŭ“.

— „Se va vedé“, ḑise pandurulŭ, „noi vomŭ cerceta mai cu deamĕruntulŭ lucrulŭ“. Apoi pleca mormăindŭ cuvintele: „Ce femeă fără capŭ, sĕ supĕră în locŭ de a se bucura, că scapă pe câtva timpŭ de bărbatulŭ ei!“

Nóptea târḑiu étă vine bărbatulŭ mortŭ de beatŭ acasă. Bieta femeă îlŭ aştepta cu furca la brêu, torcêndŭ şi curăţindŭ din când în când luminiţa de sĕu, ce'şĭ rĕspândea raḑele slabe în căsuţă. Ea'şĭ ḑicea: „O Dómne, numai de ar lăsa copii în pace“.

Elŭ isbindŭ uşa se aseḑă pe talpa din fundulŭ casei şi tace câtva timpŭ. Apoi începe:

„Nu mĕ vedĭ, că sunt acasă?“

— „Cum sĕ nu, dór ţĭ-am datŭ bunăsera.“

„Ce'mĭ pasă mie de bună-sera ta, cu atâtŭ nu mĕ îndestulescŭ, vedĭ adu ceva pe masă!“

„Aicĭ e totŭ ce am“, ḑise femea aducêndŭ o ólă sdravĕnă cu lapte şi o mămăligă câtŭ o căciulă ciobănéscă.

— „Ce? asta e mâncare pentru unŭ bărbatŭ, care totă ḑiua câştigă? Vedĭ de adu altceva, că de nu, durdue şi fulgeră!“

„Dér ce sĕ'ţĭ aducŭ, tu scii bine, că nu avemŭ nicĭ unŭ crucerŭ, eu cu copiii am mâncatŭ numai mămăligă prăjită, tu scii bine, că în sĕptĕmâna asta nu ne-ai datŭ nicĭ unŭ banŭ frântŭ“.

— „Aşa?“ strigă elŭ ridicându-se de pe talpa căsii, „aşa, tu încă vreĭ sĕ'mĭ facĭ imputărĭ, că prăpădescŭ prea multŭ? Vedĭ, asta încă e una!“

„Te rogŭ nu face aşa larmă, sĕ nu se scóle copiii, că e lucru înfricoşatŭ sĕ vedă şi ei ce neînţelegerĭ suntŭ între noi.“

„Tacĭ din gură, nu mĕ îmbĕta cu apă rece; ce'mĭ pasă mie de copiii tĕi!“ ḑise bărbatulŭ şi aruncă sĕrmanei femei vre-o câţĭ-va pumnĭ sănĕtoşĭ după capŭ, de o lovise tusa. „Vrêu sĕ vĕdŭ, cine e bărbatŭ în casă, eu seu tu?“

Intr'aceea amărîţii copilaşĭ se deşteptară şi vĕdêndŭ ei ţigănia asta, şi credêndŭ că ei órtă vina, alergară numai în cămăşuţă, plângêndŭ, la tatălŭ lorŭ şi-lŭ rugară sĕ lase pe mama lorŭ în pace, că ei se vorŭ purta bine şi vorŭ fi ascultătorĭ.

Aşadér aicĭ se scie cine e bărbatŭ în casă!

Suntŭ şi familii, în carĭ domnesce buna înţelegere, acolo chiar decă îi ameninţă sĕrăcia, ei totŭ prin cuvinte bune îşĭ uşureză vieţa. Aşa de pildă vine bărbatulŭ sera dela lucru ostenitŭ şi póte femeea n'a pregătitŭ de mâncare, din causă că nu va fi avutŭ cu ce. Acésta însĕ n'o împedecă de a eşi înaintea bărbatului şi de a-lŭ întêmpina încă la pórtă cu cuvintele:

„Mĕi bărbate,
Nu'sŭ bucate;
— „Tu muere,
Nu-i putere!
Dér acuma ce-omŭ cina?
— Ne-om ruca şi ne-omŭ culca!

Altfelŭ stă lucrulŭ cu Petrea, care e unŭ bărbatŭ sîrguinciosŭ, cruţătorŭ şi de omeniă însĕ ca totă lumea are şi elŭ scăderile lui. Elŭ mai la tóte lucrurile, ḑice: „astĕ'sŭ lucrurĭ de nimica.“ Odată se întêmplă, că nevasta lui îi cere sĕ cumpere unŭ peptarŭ după modă, adecă cu florĭ, precum îlŭ póртă ţĕrancele acuma. Elŭ îndată îi ḑice: „de aşa ceva n'ai lipsă, astĕ'sŭ lucrurĭ de nimica.“ Femeea cam mâniósă pentru aceste cuvinte îi rĕspunde: „Aşĭ vré sĕ sciu, n'am eu nicĭ unŭ dreptŭ în casă? Nu'mĭ facŭ eu datorinţa ca orĭ şi ce mamă? Sĕ fiu eu tractată ca o servitóre? Elŭ perḑêndu'şĭ răbdarea începe: „Cum de sei cu gura la mine! Cine câştigă banii pentru casă, sciu că nimenĭ altulŭ, decâtŭ eu; cine vĕ ţine pe voi decă nu bărbatulŭ; sĕ nu fiu eu, voi nicĭ de mâncare nu aţĭ avé“.

Asta-i este destulŭ nevestei, căcĭ nu numai ea, ci tóte femeile suntŭ aplecate a înţelege mai bucurosŭ altceva, decâtŭ ce li se spune, şi decă suntŭ odată de-o pĕrere greşită, atuncĭ nu le poţĭ aduce la cale nicĭ c'unŭ carŭ de vorbe bune.

— „Ce? tu ḑicĭ, că trebue sĕ ne susţii pe toţĭ, atuncĭ ce facŭ eu, nu lucru şi eu destulŭ, că de când se face ḑiuă nu'mĭ mai stau mânile. Vreĭ sĕ ḑicĭ că nu facŭ nimicŭ?“

Nu mĕ înţelegĭ, eu nu ḑicŭ, că nu facĭ nimicŭ, ci ḑicŭ, că eu am de a aduce banii în casă, şi de multe orĭ se întêmplă, că nu sciu nicĭ pe ce şi nicĭ cum sĕ mai şi facŭ, pe când voi, fără de a mai întreba, că suntŭ seu ba, vreţĭ numai se'i risipiţĭ, mai pe una, mai pe alta.

Insĕ tóte vorbele aceste suntŭ zadarnice, căcĭ ele intră nevestei pe o ureche şi'i iesŭ pe cealaltă. Ea ér începe ca mai n'ainte: „Aşa, elŭ crede că trebue sĕ mĕ susţie. Va sĕ ḑică, noi, femeile, nu lucrămŭ nimica, ci numai risipimŭ,

*) Klenke.

---

cobze, cu naierŭ, cu ţimbale şi cu unŭ basŭ puternicŭ — veniră după sfârşitulŭ liturgiei, aflându-se călugării la „trapeză“ (la masă la mâncare). Se 'nchinară lăutarii, intraţĭ în curtea mânăstirei, cu multe crucĭ în tóte părţile şi aflândŭ dela cineva, că părinţii se află la prând, se băgară în pavilionulŭ ce acoperea fântâna de lângă trapezăria (sala de mâncare), ca şi când ar fi vrutŭ sĕ-şĭ arate modestia în sfântulŭ lăcaşŭ şi nu se vîră acum deodată mai în interiorulŭ mânăstirei. Călugării eşiră dela masă, se puseră după regulă, rêndŭ cu faţa spre biserică, şi se închinară, în chipŭ de mulţămită ctitorului mânăstirei pentru hrana, ce o au acolo (căcĭ rugăciunea după masă o făceau înăuntrulŭ trapezăriei) şĭ-apoi, închinându-se toţĭ către Archimandritulŭ, ce porni spre locuinţa sa, şi mai întorcêndu-se în trapezăria ca sĕ'şĭ ia câte-ceva din rĕmăşiţele „porţiei“ de mâncare, porniră a se împrăştia pe la chiliile lorŭ.

Acum eşiră şi Ţiganiĭ de lângă fântână. Călugării la zărirea lorŭ cu uneltele musicale, nu credŭ sĕ fi fostŭ cu putinţă, sĕ nu sĕ fi simţitŭ, fiecare din ei, — ca electrisaţĭ prin inimă, aducêndu-şĭ aminte de lume, în care şi ei odată au trăitŭ.... ah, de — *lume*, ḑicŭ, sĕ nu-şĭ fi adusŭ aminte, d'apoi de *cele din* lume, ce li-le aminteu bieţilorŭ călugărĭ acele unelte musicale ale lăutarilorŭ!

Sărutară călugărilorŭ mâna cu respectŭ, schimbară cu sfinţiile lorŭ câteva cuvinte şĭ-apoi Ţiganii urmară unuia dintre călugărĭ, şi care putea fi acesta altulŭ, decâtŭ numai părintele — Lavrenti?

Bĕtrânulŭ Archimandritŭ se puse după masă la odichnă, eu însĕ num i ce mĕ pomenescŭ în chiliuţa mea cu părintele Lavrenti, carele-mĭ pune douĕdecĭ de creiţarĭ „groşĭ“, noui şi roşii ca para focului, în mână şi-'mĭ ḑice:

„Dragulŭ meu, aceştĭ douĕdecĭ creiţarĭ facŭ unŭ sorocovĕţŭ: suntŭ ai tĕi, deră ia cheia pivniţei şi vin'o de ne dă acolo câte-o ocă de vinŭ“.

Creiţarĭ aşa frumoşĭ căpĕtasemŭ eu mai nainte adeseorĭ dela părintele Lavrenti, deră aşa de mulţĭ de-odată, încă nu. In mĕsura decĭ a bacşişului îmĭ fu acuma şi voia şi graba, de a împlini dorinţa părintelui.

In gârliciulŭ pivniţei, carele de din afară nu era închisŭ, găsii vr'o şese părinţĭ călugărĭ şi — lăutarii. Nu sciu, orĭ că de brudiŭ la minte, ce încă eram, orĭ că nicĭ nu era de ce sĕ am grijĭ, căcĭ stetĕu pe lângă părinţĭ călugărĭ şi lăutarii, descuiai fără nicĭ o trăgănare pivniţa şi întrai cu lumina aprinsă, ce o aveam cu mine în felinarŭ, înăuntru şi călugării şi ţiganii după mine.

Pivniţa era spaţiósă şi avea în par tea ceea, unde erau vinurile, douĕ despărţiturĭ, una mai afundă şi alta mai aprópe; eră vinulŭ, de care aveam voiă sĕ dau părinţilorŭ, era într'unŭ antalŭ (vasŭ) din despărţitura cea mai afundă. Era, pe lângă alte mĕsurĭ, şi o vadră deşertă în pivniţă. Părintele Lavrenti îmĭ ḑise sĕ slobodŭ pentru toţĭ cei şese părinţĭ câte-o oca în vadra cea deşertă; deră aşa părintele Lavrenti luândŭ vasulŭ şi făcêndŭ semnŭ celorlalţĭ şi lăutarilorŭ, sĕ'i urmeḑe, se duse înainte şi „societatea-i“ după dênsulŭ, adecă, după buţĭ şi antalurĭ, în fundulŭ pivniţei. Unŭ călugărŭ, Cleopa Ianoşŭ, închise uşa gârliciului şi a pivniţei, dér numai ce-lŭ vĕdŭ că vine cu o mulţime, adecă şi cu toţĭ ceilalţĭ călugărĭ!

„Eu trageţĭ una — de-a codrului!“ ḑise atuncea părintele Lavrenti lăutarilorŭ, scóse nisce luminĭ de cêră din buzunarele anteriului, le lipi câte una de buţĭ şi antalurĭ, şĭ-apoi de-aci înainte sĕ fi auditŭ, sĕ fi vĕḑutŭ!

Ieromonachii şi diaconii scóseră cu toţii pahare de prin anterie şi numai ce auḑii sunândŭ deja fundulŭ vedrei, adecă, într'o clipă erau şese ocşóre duse!

„Mai pune băete“, ḑise părintele Lavrenti către mine, „şi pentru ceilalţĭ părinţĭ ieromonachĭ şi diaconĭ câte-o ocşóră şi pune-le la condică, că creiţarĭ de cei mândri mai suntŭ.“

Numĕrai părinţii ieromonachĭ şi diaconĭ, şi erau cu toţii doisprеdece, adecă: doi nu încăpeu în vadră.

Nu trecŭ multŭ şi fundulŭ vedrei eră sună şi cei doi, se vede, că diaconĭ, ce nu încăpură mai nainte în vasŭ, se găsiră în elŭ cu încă optŭ, carĭ erau ieromonachĭ adecă orĭ diaconĭ, orĭ acum şi

pe când ei își facŭ plăcerĭ îndecite, că nu'i tergŭ, la care sĕ nu mérgă. Stăĭ numai, asta nu-o voiu uita eu." Bărbatulŭ tace și-i promite fără de a aduce ceva în deplinire. Femeea însĕ totŭ cu aceea îi stă înainte: sĕ vĕdŭ eu, elŭ trebue sĕ mĕ susțină, și ce dreptŭ am eu în casă?

Altfelŭ stă lucrulŭ cu Aronŭ, care tótă averea o are dela soția sa, căcĭ când s'a căsĕtoritŭ era sĕracŭ ca napulŭ. De câte-orĭ voesce sĕ întreprindă ceva, deși lucru bunŭ, ea i se opune, dicêndu-i sĕ nu încerce nimica, că averea e a ei și că elŭ n'are nicĭ unŭ dreptŭ. Elŭ își dă silința a-i esplica că prin căsĕtorie și-a câștigatŭ și elŭ óreșĭ care dreptŭ la averea aceea, der tóte'sŭ zadarnice, căcĭ ea nu voesce sĕ scie nimicŭ despre așa ceva. De aicĭ se nascŭ neînțelegerĭ, ba certe, și unde ducŭ aceste certe, decă nu la sapă de lemnŭ, la o adevĕrată sĕrăcie?—

Cérta pentru dreptulŭ în casă e o întrebare adêncă, care mai în tóte casele se repețesce fără a puté fi însĕ deslegată.

Privițĭ numai la Ioanŭ și la Săftica, carĭ abia de-o sĕptĕmână s'au cununatŭ și și'ncepŭ a se lupta pentru dreptulŭ în casă. Săftica nu se învoesce, ca Ioanŭ sĕ mérgă la tergŭ la Vlădenĭ, deși acesta cu tóte puterile stăruesce dicêndŭ, că de 15 anĭ, în totŭ anulŭ a fostŭ și totdeuna a venitŭ de acolo îndestulitŭ. Mai întâiu Săftica îlŭ rógă cu cuvinte blânde sĕ nu se ducă, după-ce vede însĕ, că aceste nu folosescŭ, începe a se mânia, ba chiar a plânge, și Ioanŭ trebue sĕ rĕmână acasă, căcĭ chiar de ar pleca, ar fi neliniștitŭ, l'ar mustra conscința, sciindŭ că n'a ascultatŭ de femeeă, și s'ar sĕmțĭ fericitŭ când s'ar puté împăca érășĭ cu ea. Și într'adevĕrŭ, o nevestică tinĕră scie sĕ-șĭ rĕsbune. Acum Ioanŭ voesce sĕ mérgă la o petrecere, căcĭ este fălosŭ, că are o nevestică frumușică, ea însĕ strîmbă din nasŭ, și elŭ ér trebue sĕ rĕmână acasă; deși ea prea bucurosŭ ar fi luatŭ parte la acea petrecere, totușĭ își gândesce: „Elŭ trebue sĕ scie, că și eu am dreptŭ în casă".

Aprópe fiecare bărbatŭ rĕmâne învinsŭ în acéstă dispută la începutulŭ căsĕtoriei, care se pórtă cu vorbe dulcĭ, cu surîsŭ pe buze și cu busumflărĭ și ajunge apoi pentru tótă viéța sub papucŭ. Regimulŭ acestui papucŭ póte fi fórte asprŭ și apĕsătorŭ, încâtŭ îi ia bărbatului tótă voința proprie și îi ia tótă energia, așa că le lasă tóte numai în grija femeei și nu face nimica, fără a fi împintenatŭ de ea, der regimulŭ papucului póte fi și fórte delicatŭ și blândŭ, așa că bărbatulŭ numai fórte greu s'ar puté libera de elŭ, căcĭ se compune din totŭ felulŭ de obiceiurĭ dulcĭ, fără de carĭ nicĭ că ar mai puté trăi, din comoditățĭ și cuvinte amicale, carĭ nicăirĭ nu'i potŭ face viéța așa de plăcutǎ, ca acasă, și nu e nicĭ de cum lucrulŭ celŭ mai rĕu, decă o femeă scie conduce pe bărbatulŭ ei spre binele lui, fără ca elŭ s'o simță, și decă ea puterea ce o are asupră'i nu o folosesce, abusândŭ de ea, spre scopurĭ egoistice.

Intr'o asemenea casă ni-se pare a fi mult mai plăcutŭ, decâtŭ cum e de pildă la Constantinŭ, care și-a luatŭ o nevastă, credêndŭ că prin asta va economisi plata ce-o da servitorei și la care femea nu e decâtŭ o sclavă, care n'are nicĭ unŭ dreptŭ de a'șĭ căsca și ea gura, care umblă prin casă cu hainele destrĕbĕlate și cu pĕrulŭ despletitŭ, ca o adevĕrată buhă, și care s'a desvĕțatŭ de multŭ a rosti sĕu a primi vre-unŭ cuvêntŭ pretinosŭ.

Noi credemŭ, că căsĕtoria este o instituțiune, care trebue sĕ servéscă atâtŭ pentru binele, și înaintarea nóstră pămêntéscă, câtŭ și pentru binele nostru sufletescŭ și în acestŭ înțelesŭ trebue sĕ se resólve și cestiunea de dreptŭ în sînulŭ ei. Sĕ fie o carte de legĭ, decă și nu pe hârtiă, însĕ în tóte inimile, în care primulŭ paragrafŭ dice: căsĕtoria nu este o servitute sĕu o asuprire a unuia de către celalaltŭ, ci o liberă întrunire de ómenĭ cu dreptŭ egalŭ, a cărorŭ fapte isvorĕscŭ din înțelegerea reciprocă, unde bărbatulŭ e acela, care creéză și câștigă, ér femea aceea, care păstréză. Bărbatulŭ trebue sĕ scie cum stă, ce-șĭ agonisesce și ce trebue se sufere, der și femeea trebue sĕ se îndrepteze după acésta și sĕ nu vorbéscă de silă acolo, unde e vorba numai de trebuință. Decă amêndoi soții vorŭ voi sĕ înțelégă cum se cade starea lorŭ' ei de sigurŭ o vorŭ înțelege, și decă vorŭ face-o acésta cu iubire, se vorŭ apropia unulŭ de altulŭ și ceea ce'i va conveni unuia, îi va plăcé și celuilaltŭ. Bărbatulŭ nu va întreprinde nimicŭ fără a se înțelege mai întêiu cu soția lui, căcĭ elŭ va crede, că acésta va da binecuvêntarea muncei sale și femea nu va avé nicĭ o taină înaintea bărbatului, pentru-că va sci, că elŭ tóte le aprobă câte se potrivescŭ cu jurstările ei.

I. C.

ECONOMIĂ.

Părintele albinelorŭ

istoriórá instructivă pentru poporŭ și tinerime de *Michailu Connerth*. — Localisată de *Valeriu Florianŭ*.

Curtea parochială din Pădurescĭ.

Multŭ plăcuta sĕrbătóre a Rosaliilorŭ sosise și nouĕ ni-s'a datŭ prilejŭ a puté duce în îndeplinire dorința nóstră ferbinte, ce o nutreamŭ încă de multŭ în inimile nóstre, ca sĕ cercetămŭ în vacanțe curtea parochială din Pădurescĭ, precum și pe locuitorii prietinoșĭ ai acelei curțĭ.

In orășelulŭ acela plăcutŭ, unde sórtea ne-a adunatŭ pe tustreĭ ca locuitorĭ ai unei odăĭ, ce făcea parte dintr'o casă frumușică, proprietatea unei vĕduve evlavióse se afla unŭ gimnasiu, o școlă în carĭ se pregăteau cei ce aveau voe sĕ fie cândva învĕțătorĭ, adecă preparandia, precum și o școlă agronomică, va sĕ dică o astfelŭ de școlă, unde 'șĭ puteau câștiga cunoscințe destulŭ de frumóse toțĭ cei ce voiau sĕ învețe a lucra pămêntulŭ mai înțelepțesce. Fiecare dintre aceste trei scolĭ își avea dintre noi, trei, omulŭ sĕu. — Celŭ ce cerceta gimnasiulŭ era fiiulŭ unui forestierŭ; studentulŭ dela școla agronomică dimpreună cu mine eramŭ fii de țĕranĭ și din apropierea acelui orășelŭ, pe cândŭ studentulŭ gimnasialŭ venise la acea școlă din țera vecină.

Fiecare din noi și-a fostŭ alesŭ câte o chemare deosebită. Eu de esemplu voiam sĕ mĕ facŭ învĕțătorŭ, studentulŭ gimnasialŭ avea de cugetŭ sĕ învețe mai târdiu pădurăritulŭ, ér studentulŭ dela școla agronomică avea de gândŭ sĕ întrebuințeze odinióră cunoscințele, ce și-le va câștiga la acea școlă, acasă la moșia părintelui sĕu.

Doi anĭ au fostŭ trecutŭ, decând noi ne împărtășiamŭ unulŭ altuia cu prietiniă nu numai cugetele nóstre, ci și șuncile, cărnații și ulciórele cele umplute cu miere, ce le primiamŭ de pe acasă. Cu deosebire 'mĭ erau mai dragĭ ulciórele cele umplute cu miere, ce le primia cam adeseorĭ studentulŭ gimnasialŭ dela moșulu sĕu, adecă dela parochulŭ din Pădurescĭ. Preste totŭ dicêndŭ, fiiulŭ forestierului era în starea cea mai bună dintre noi, căcĭ elŭ primea adeseorĭ nu numai dela părinții sĕi de acasă, ci și dela moșulŭ sĕu din Pădurescĭ mâncărĭ de totŭ felíulŭ —

Din aceste cause cunoscute, noi nĭamŭ ținutŭ de datorință a visita odată pe preabunii binefăcĕtorĭ dela Pădurescĭ și a-le mulțămi în persónă pentru multele darurĭ ce le primeamŭ, și voiamŭ mai alesŭ sĕ și vedemŭ cu totŭ deadinsulŭ acelŭ locŭ de unde ne sosiau ulciórele cele pline cu miere.

Călĕtoria nóstră era unŭ lucru de multŭ hotărîtŭ, de aceea la 10 césurĭ înainte de amédĭ, îndată ce scăparămŭ dela școlă, unde ni-s'a spusŭ, că avemŭ cincĭ dile de repausŭ pe sĕrbătorile Rosaliilorŭ, cu puținŭ calabalicŭ ne luarĕmŭ rĕmasŭ bunŭ dela gazda nóstră și părăsirămŭ cu inimile vesele orășelulŭ.

Ținta călĕtoriei nóstre era în depărtare de șese césurĭ, în spre rĕsăritŭ, și prin ținutulŭ acela muntosŭ trebuia sĕ suimŭ peste câte o cómă de munte și sĕ trecemŭ pe lângă văi desfătătóre împodobite cu grâne verdii. — Pe lângă tóte acestea noi nicĭ decum nu ni-amŭ adusŭ aminte de ostenélă, — nu, ci înaintamŭ pe cale încolo plinĭ de bucuriă, depărtândŭ urîtulŭ dela noi prin conversația întreruptă de cântece vesele, așa încâtŭ pe nesimțite ne apropiamŭ din ce în ce mai tare de ținta călĕtoriei nóstre.

Vomŭ fi înaintatŭ fără întrerupere ca la vre-o trei césurĭ printr'o pădure, când étă că amŭ cârnitŭ deodată și amŭ ajunsŭ la drumulŭ bătutŭ. Părea că amŭ ajunsŭ într'o altă lume; mai în tóte părțile vedeai sate micĭ, frumușele, în jurulŭ cărora se afla pometŭ fórte multŭ. Pe întrégă acéstă câmpiă încântătóre, împărțită prin mai multe vălcele laterale pășceau icĭ colea turme de vite. —

După ce amŭ aruncatŭ o privire peste întregŭ ținutulŭ acesta, însĕmnându-ne în cărticelele nóstre numirile singuraticelorŭ localitățĭ, ne aședarămŭ sub unŭ stejarŭ noduroșŭ josŭ pe țelina cea ierbósă, pentru a prândi. După ce amŭ mâncatŭ, ne-amŭ rĕcoritŭ și amŭ odihnitŭ puținŭ, bêndŭ și dintr'unŭ isvorŭ rĕcoritorŭ din apropiere, plecarămŭ mai departe către vălcea. Ajunserămŭ curênd acolo și ne urcarămŭ pe délulŭ din fața nóstră.

Sosițĭ odată pe culmea délului, amŭ poposítŭ din nou și amŭ ochitŭ tóte cele de prin prejurŭ. De astă-dată amŭ trecutŭ mai multișorŭ până ce amŭ plecatu din loculŭ acesta, deórece lungimea căleĭ bătute amŭ începutŭ a-o simți la tălpile picióreloŭ nóstre; der totușĭ ne îmbărbăta studentulŭ gimnasialŭ, spunêndu-ne, că peste vre-o jumĕtate de óră o sĕ ajungemŭ la hotarulŭ Pădurescilorŭ. Ne și arătă odată calea, care avea sĕ ne conducă la satulŭ Pădurescĭ.

Cu câtŭ ne apropiamŭ mai tare de ținta nóstră, cu atâta mai iute pășĭamŭ cu picióreie, și în curêndŭ césurile călĕtoriei nóstre se sfîrșiră. Stetĕmŭ tocmai pe colina cea mai de pe urmă și în fața nóstră se afla satulŭ multŭ doritŭ.

Sórele se pleca către sfințitulŭ sĕu și arunca rade aurii asupra vêrfurilorŭ delurilorŭ. In vale se țesea o negură vênĕtă împrejurulŭ arborilorŭ, și din hornurĭ (coșurĭ, urlóie) eșĭau încolăcindu-se sulurile de fumŭ și se 'nălțau susŭ în aerŭ îmbrăcândŭ astfelŭ ca într'o haină cenușiă întregŭ ținutulŭ acela. Ómenii încetară de a mai lucra, din tóte părțile se reîntorceau țĕranii la vetrele lorŭ, totŭ asemenea făceau și ciurdile de vite cornute, reîntorcêndu-se mugindŭ dela pășune.

Ne îndreptarămŭ pașii nostri către biserică și intrarămŭ în fine ca nisce óspețĭ bine veniți în casa parochială, ce se afla tocmai lângă biserică. Ce icónă plăcutŭ ni-se înfățișa ochilorŭ nostri! Ca la vre-o trei-decĭ de lucrătorĭ se aședară tocmai atuncĭ împrejurulŭ unei mese la cină, unde parochulŭ, unŭ omŭ sim-

---

monachĭ și — novițĭ, nu mai știu.

Hei, d'apoi părinții își schimbară acum rolurile cu țiganii: ei cântau și țiganii țineu—hangu. Unŭ călugărŭ, Vitale Borșanŭ, se sui susŭ pe-o bute și'i dise pe glasŭ de doină:

„Când eram în vremea mea
Scripca-mĭ era — gura mea!"

„sĕ trăițĭ mĕi lăutarĭ!" ér aceștia apoi îi rĕspundeau cu unŭ „tușŭ" și cu unŭ „vivatŭ, vivatŭ, vivatŭ!"

Eu, vĕdêndŭ ce se lucră și spăriindu-mĕ, eșii la ușa gârliciului se vĕdŭ și sĕ ascultŭ, ce-i p'afară. Nu era nime și numai se audia sunetŭ de glasurĭ și de instrumente din fundulŭ pivniței. Mĕ întorcŭ, de acésta cam mângăetŭ îndĕrĕtŭ și vĕdŭ pe părinți cu paharele prin vadră. Adecă cuvioșiile lorŭ găsiră „socoverca" la o bute, deși nu era în aceea vinulŭ, de care le era încuviințatŭ a li se da lorŭ. Părintele Lavrenti îmĭ dise: „Mai scrie dece cupe!"

Acésta însĕ îmĭ trecŭ de șagă și așŭ fi disŭ părințilorŭ ceva ce'mĭ era sĕ le dicŭ; derŭ nu încăpui la cuvêntŭ, căcĭ cum numai goliră paharele, strigară unulŭ după altulŭ: „O moldovenéscă, măi!" ș'apoi acum fŭ acum! Moșnegii și tinerii, adecă: ieroschimonachii, ieromonachii, diaconii și monachii și tótă tagma călugăréscă, din cei anteriorĭ unii și cu defecte corporale... carĭ nu erau pré îndemănaticĭ pentru jocŭ...... ținêndu-se de mână, o luară printre bųțĭ și prinprejurulŭ lorŭ, Părintele Lavrenti — cu podcapulŭ pe ureche — înainte, și numai ce-lŭ audii:

„Sub călcâiulŭ cismei mele
Șede dracu și-o muiere
Și mĕ'nvață a face rele!"

Vĕdêndŭ eu éră, că călugării de ce, de ce totŭ se mai aprindŭ și cugetândŭ la urmărĭ, căcĭ lăsai pe călugărĭ și pe lăutarĭ sĕ între în pivniță și ei acum aicĭ își facŭ de capŭ; pe când Vitale Borșanŭ declama:

Iu, iu, iu și ér așa,
Multă vreme n'a fi-așa!"

éră Cleopa de Ianoșŭ îi rĕspundea de dincolo de-o bute:

„Frundă verde de cafea,
Bine-mĭ pare că'i pe-a mea!"

ba, mi-se pare, că toțĭ cuvioșii își aduseră chiar acum aminte de cântecile, ce rĕmaseră óre-când afară de mânăstire și-ar fi socotitŭ cineva, că'sŭ deja de multŭ uitate; căcĭ din tóte coturile și de după tóte antalele și buțile se audeu „frunde verdi" și „iu-iu-iu"-iurĭ, care de care mai îndrăsnețe și mai lumețe: vĕdêndŭ eu, dicŭ, aceste și mărindu-mi-se frica și spaima până mai la nescire de mine.... mĕ apropiai cu lacrămĭ de părintele Lavrenti cu afurisițĭ lui creițarĭ „groșĭ și roșii ca para focului" și-lŭ rugai în strigătŭ câtŭ puteam, sĕ iasă din pivniță, că eu nu i-am slobodițŭ aicĭ, ei singurĭ s'au băgatŭ și acum e și vremea vecerniei: de-a audi părintele Arhimandritŭ e vai și amarŭ!

„Tacĭ!" îmĭ curmă elŭ cuvêntulŭ, trase unŭ șuerŭ în degetŭ, de credŭ că bâgă în spaimă stachiile nu numai ale pivniței, ci și ale tuturorŭ zidurilorŭ mânăstirei, și-apoi învĕrtindu-se pe-unŭ piciorŭ, își puse potcapulŭ pe scăfîrla „protosului" (primașului) dintre lăutarĭ, înfipse mânile în șoldurĭ și strigă ca în extasă:

„Nicĭ nu-mĭ pasă
De Nastasă,
De Nichita
Nicĭ atâta!"

Dér atuncea numai ce vĕdŭ unŭ bastonŭ ridicându-se după spatele mele, — vai, era bastonulŭ... archimandritului! — troscŭ, peste podcapulŭ de pe capulŭ țiganului, troscŭ în scripca lui...

Lavrenti și călugării suflară în luminĭ și fuga pe după poloboce,— țiganii călcau unulŭ pe altulŭ bojbăindŭ pe întunerecŭ sĕ scape afară... se audia bietulŭ basŭ troncănindŭ, când se pălea de păreții pivniței...

Urmarea a fostŭ cum a fostŭ; derŭ multŭ și mare n'a fostŭ: numai atâta, că vecernia în acéstă séră a sĕvĕrșit'o—Archimaudritulŭ singurŭ cu noi băeții la stranele călugărilorŭ tóte deșerte, și că cheile pivniței n'au mai rĕmasŭ de aci înainte pe mâna mea; derŭ nicĭ tarafŭ de țiganĭ lăutarĭ mai multŭ n'am mai vĕdutŭ veniți la mânăstire spre *„închinare și jertfire"*.

Frătăuțĭ, Martie 1889.

Iraclie Porumbescu.

paticŭ, bine făcutŭ şi plinŭ de viéţă, cu pĕrulŭ albŭ ca zăpada, tocmai îşĭ cuprinse loculŭ sĕu la mesă, pe când dómna preotésă în clipita aceea venìa din partea cealaltă din spre bucătăriă, cu obrajii înroşiţĭ. Indată ce ne zări, stĕtŭ deodată în locŭ şi zîmbindŭ ne întêmpină cu cuvintele: Ei, dragii mei, nu cumva aţĭ venitŭ pe josŭ atâta-marŭ de cale!? După ce-i spuserămŭ, că aşa amŭ făcutŭ, nu se putea mira îndestulŭ şi-i dise nepoţelului Petruţŭ (acesta era numele de botezŭ alŭ studentului gimnasialŭ), ca sĕ ne înfăţişeze moşului sĕu şi apoi sĕ ne întorcemŭ degrabă şi sĕ ne aşedămu la masa din foişorulŭ din grădiniţă, ca sĕ cinămŭ şi noi, căcĭ vomŭ fi tare flămândĭ. După ce dĕdurămŭ vrednicului preotŭ bineţele, acesta ne întêmpină cu cuvinte de bucuriă, lăudându-ne fórte pentru calea cea lungă ce amŭ călcat'o, dicêndu-ne, că decă voimŭ sĕ devenimŭ odată soldaţĭ bravĭ, trebue ca de pe acum sĕ ne dedămŭ cu marşurile; — după aceea ne pofti sĕ ne aşedămŭ la mesa din foişorŭ şi sĕ cinămŭ bine, căcĭ în curêndŭ o sĕ vină şi dênsulŭ la noi la mesă.

După cină a urmatŭ convorbirea. Petruţŭ a trebuitŭ sĕ istorisescă bunicei despre unele neamurĭ şi unii cunoscuţĭ din oraşŭ, că cum le mai merge, precum şi despre aceea, că cum îi place viéţa dela oraşŭ şi cum îşĭ petrece timpulŭ afară de şcólă. Bunica ascultă cu mare băgare de semă tóte cele ce se spuneau, dér mai pe urmă totuşĭ fŭ de părere, că'i mai bine la ţéră ca la oraşŭ. După ce vorbirămŭ mai una, mai alta, veni vorba şi despre viéţa nóstră studenţéscă. Spunêndŭ noi câte o posnă din cele păţite, risetele păreau, că nu mai înceteză. Atâtŭ moşulŭ, câtŭ şi bunica, îşĭ ştergeau adeseorĭ lacrimile de bucuriă de pe ochii lorŭ; i-amŭ fostŭ adusŭ pe nesciute sĕ'şĭ aducă aminte de tinereţele lorŭ.

După acestea vorbirămŭ despre lucrurĭ mai neglumeţe. Fiecare din noi descrise apoi moşului în trăsurĭ scurte cărările ce ne-amŭ pusŭ în cugetŭ a-le străbate, după ce vomŭ fi ajunsŭ odată în viéţa practică. La istorisirile nóstre bărbatulŭ celŭ pricepĕtorŭ îşĭ făcŭ observările sale pline de învĕţătură, carĭ ne puseră în uimire, pentru-că elŭ arătă cu acestŭ prilejŭ o bogăţiă de totului totŭ rară de cunoscinţe lămurite, câştigate prin păţaniile sale. După-ce'i împărtăşirămŭ adevĕrata causă a visitei nóstre, se bucură fórte şi dise cu multŭ sêmţŭ: „Mi'aţĭ făcutŭ mare bucuriă prin venirea vóstră şi prin hotărîrea ce aţĭ luatŭ, fii mei, şi sperezŭ a vĕ pute arĕta ceva aicĭ la mine, ce nu puteţĭ vede pretutindenea. Dér destulŭ va fi atâta pentru diua de astădĭ. Sunteţĭ osteniţĭ, şi de aceea trebue sĕ vĕ odihniţĭ una bună, şi apoi vi-se va face dup'aceea destulŭ dorinţei vóstre. Aţĭ alesŭ spre ajungerea ţintei vóstre tocmai timpulŭ celŭ mai potrivitŭ".

Numai în dimineţa următóre, după ce ne sculărămŭ mai târdiu ca de altă dată din aşternuturile nóstre, puturămŭ vede la ce locuinţă bogată ne aflamŭ. Prietinulŭ nostru Petruţŭ ne conduse prin mai multe odăi frumóse şi bogatŭ îndestrate şi ne arĕtă într'una din ele biblioteca cea mare şi odaia de studiatŭ a parochului. Ferestrile erau aşeḑate în spre cimiterŭ şi iţĭ da prilejŭ a pute face o privire binefăcĕtóre în grădiniţa de florĭ şi în şcóla de pomĭ. In partea cealaltă a casei era curtea cea încăpătóre, care cuprindea în sine mai ântâiu o despărţitură pentru galiţe, ca şi care mai mare şi mai frumósă nu amu mai vĕḑutŭ; apoi venea curtea economică, mai mărişóră ca cea dintâiu; aicĭ se aflau clădirile economice, grajdurile şi şura parochială. Lângă acestŭ despărţĕmêntŭ se înşira grădina plantată cu cele mai nobile (îmbunĕtăţite) feliurĭ de pomĭ roditorĭ, care cuprindea în sine totodată despărţĕmêntulŭ de legumĭ şi stupina. Grădina de pomĭ se afla în partea dinspre médă-ḑi şi era scutită de vênturile cele recĭ printr'unŭ delişorŭ în vêrfulŭ căruia se afla o pădurice de stejarŭ. Ochirea de pe acestŭ vêrfuleţŭ, în spre satŭ şi în spre vâlcea, era una dintre cele mai frumóse. Şi într'adevĕrŭ, că acéstă curte parochială cu tóte cele ce erau în legătură cu ea, era astfelŭ întocmită, încâtŭ fermeca pe orĭ şi cine; aicĭ se aflau atâtea lucrurĭ plăcute, încâtŭ te simţiai pe nesimţite atrasŭ de ele.

Când priveamŭ asupra acestui raiu mititelŭ, étă că de-odată vĕdurămŭ o fetişóră, ce era némŭ cu prietinulŭ nostru Petruţŭ, ducêndŭ o corfiţă umplută cu ovĕsŭ şi cucuruzŭ (porumbŭ); ea chiămă poporulŭ celŭ împenatŭ, constătătorŭ din găinĭ, gâsce, raţe, curce, la prândŭ. De pe biserica din apropiere sburau josŭ în curte la strigătulŭ fetei mai multe sute de porumbĭ de totŭ feliulŭ, şi tóte aceste animale împenate umpleau o mare parte din curte. Cine a vĕḑutŭ o astfelŭ de nutrire îşĭ póte face închipuire despre mulţimea şi sgomotulŭ celŭ mare alŭ acestorŭ óspeţĭ flămândĭ. Prietinulŭ nostru studintele agronomicŭ, vĕḑêndŭ acéstă mişcare vióiă, sta nemişcatŭ şi nu afla cuvinte, ca sĕ-şĭ dée pe faţă simţemintele sale de bucuriă pentru întocmirea cea de totului totŭ minunată a acestei curţĭ economice. Totŭ astfeliu, îşĭ puse elŭ în cugetŭ, va ave sĕ fiă întocmită când-va locuinţa sa şi cele din prejurulŭ ei despre carĭ visa elŭ acum. Sĕ înţelege de sine, că trebue sĕ se ia şi aceea în cumpănă, că la întocmirea acestei curţĭ parochiale au lucratŭ de vécurĭ totŭ omenĭ pricepuţĭ. Mai multŭ însĕ ca toţĭ a lucratŭ la întocmirea cea pré frumósă într'unŭ şirŭ de anĭ parochulŭ de astădĭ.

Privindŭ noi astfelŭ la învălmăşala cea mare, étă că deodată vĕdurămŭ pe dómna preotésă făcêndu-ne semnŭ sĕ venimŭ cu grabă în foişorŭ, ca sĕ prândimŭ, căcĭ moşulŭ aşteptă de multă vreme, nevrêndŭ a prândi fără noi. De sine se înţelege, că noi prea bucuroşĭ amŭ urmatŭ acestei plăcute invitărĭ, şi eramŭ voioşĭ, că puteamŭ sĕ facemŭ prin fiinţa nóstră de faţă bunului bĕtrânŭ o bucuriă. Dândŭ noi bineţele, elŭ ne întinse amêndouĕ mânile şi ne împărtăşi bucuria lui nespusă, vĕḑêndu-ne pe toţĭ trei aşa de sprintenĭ şi voioşĭ.

„Dragii mei" dise, parochulŭ între altele, „albinele cele sîrguinciόse suntŭ deja la lucrulŭ lorŭ", arĕtândŭ cu mâna spre florile din grădină. „Noi asemenea trebue sĕ ne grăbimŭ, ca sĕ mergemŭ la lucrurile nóstre. Fiind-că voi tocmai aşa voiţĭ, eu, ca sĕ vĕ aduceţĭ aminte de curtea parochială din Pădurescĭ, o sĕ vĕ facŭ o icónă rotunḑită şi limpede despre viéţa şi lucrarea albinelorŭ, carĭ adună mierea cea dulce. Făcêndŭ eu acésta, póte că sĕ deşteptŭ în voi încă de timpuriu voiă şi iubire spre prăsîrea şi cultivarea albinelorŭ."

După-ce amŭ prânḑitŭ, plecarămŭ sĕ vedemŭ mai de aprópe loculŭ unde se aflau albinele. Ajunşĭ în apropierea acelorŭ locuinţe, câtŭ de mare nu ne fu mirarea nóstră, vĕḑêndŭ întrega împrejurime presărată cu coşniţe pline de albine. Coşniţele erau anume aşeḑate într'unŭ cercŭ mărişorŭ, în mijloculŭ căruia era o stupină mare, în care se aflau coşniţe şi pe sub pomĭ, căcĭ atâtŭ de mare era numĕrulŭ stupilorŭ aflătorĭ în grădina parochială din Pădurescĭ.

(Va urma.)

Poveţe.

Pentru vacile de lapte. Adese-orĭ se întêmplă, că îndată după fĕtare ugerulŭ vacilorŭ se umflă şi se întăresce. Acéstă stare anormală nu numai că produce durerĭ vacilorŭ, dér póte sĕ aibă urmărĭ rele asupra producţiunei laptelui. Umflarea şi întărirea peste mĕsură a ugerului provine mai cu semă din causa curenţilorŭ recĭ de aerŭ, ce se producŭ în grajdŭ, de aceea acestŭ casŭ mai că nu se observă nicĭ-odată vara. In totŭ casulŭ, când se ivesce, trebue sĕ căutămŭ a'lŭ înlătura. Mijloculŭ celŭ mai simplu este, sĕ se mulgă vaca cu îngrijire de mai multe orĭ pe ḑi, până nu mai ese nicĭ o picătură de lapte şi în urmă sĕ se ungă bine ugerulŭ cu untŭ próspĕtŭ. Când umflătura totŭ nu trece, este bine sĕ se spoiască ugerulŭ cu mocirlă de pămêntŭ argilosŭ (lutosŭ) făcută cu oţetŭ.

*

Viţeii micĭ de lapte au şi ei trebuinţă de sare, şi în lipsa ei se apucă de mânâncă pămêntŭ, lingŭ zidurile, etc.) Este bine sĕ se pună la disposiţia viţeilorŭ sare şi în acelaşĭ timpŭ şi unŭ bolovanŭ de cretă sĕu de marnă, margă pămêntŭ vărosŭ amestecatŭ cu humă.) Viţeii lingŭ şi rodŭ creta cu multă plăcere şi acésta contribue multŭ la desvoltarea scheletului (óselorŭ), lorŭ devinŭ mai puternicĭ şi mai sănĕtoşĭ.

Ceva din istoria untului.

(din limba germană.)

Arta de a face untŭ era cunoscută şi celorŭ mai vechĭ popóre; acesta se póte vede dela cuvêntulŭ grecescŭ „buturon" (Butter), dela care se derivă. Deşi acestŭ cuvêntŭ e grecescŭ, totuşĭ a trecutŭ multŭ timpŭ şi Grecii nu au cunoscutŭ untulŭ. Poeţii lorŭ cei renumiţĭ, Homerŭ, Teocrit şi Euripide nu amintescŭ nimicŭ despre untŭ, deşi în poesiile lorŭ vorbescŭ despre lapte şi brânză. Aristotele, renumitulŭ filosofŭ din anticitate, e celŭ dintâiu, care vorbesce despre o substanţă grasă, ce se află în lapte şi care prin unele operaţiunĭ devine ca uleulŭ. Herodotŭ, istoriografulŭ grecescŭ, e celŭ mai vechiu scriitorŭ care, în scrierile lui despre Sciţienĭ, vorbesce despre facerea untului. Cuvêntulŭ „buturon" se găsesce şi în scrierile lui Hipocrate, care a trăitŭ pe timpulŭ lui Herodotŭ, adecă prin secolulŭ alŭ cincelea a. Chr. Acestŭ Hipocrate ne spune, că Sciţienii turnau laptele de épă în vase de lemnŭ şi clătinau atâta la ele, până când grăsimea se aduna la unŭ locŭ şi fiindŭ mai uşóră se ridica desupra, care se numia apoi „buturon," adecă untŭ.

Discorides (33 a. Chr.) ne spune, că în modulŭ susŭ arătatŭ se făcea untŭ fórte bunŭ din lapte de óie şi de capră pe care topindu-lŭ ilŭ folosiau la diverse mâncărĭ în loculŭ uleului. Aceste până aicĭ înşirate ne arată destulŭ de evidentŭ, că untulŭ sĕu arta de a face untŭ nu e o invenţiune a evului modernŭ.

Grecii şi Romanii întrebuinţau untulŭ mai cu semă în medicină, ei făceau din elŭ unŭ felŭ de unsóre. Romanii erau îndatinaţĭ a freca cu elŭ corpurile copiilorŭ spre a le neteḑi pelea. Burgundii ilŭ folosiau ca pomadă sĕu oleu de capŭ. Plutarch, părintele istoriografilorŭ din anticitate, ne spune următórea istorióră:

O femeeă din Sparta, care folosia untulŭ ca oleu de capŭ, a făcutŭ o visită soţiei lui Dejotar; odaia unde conversau aceste femei, fiindŭ bine încălḑită, untulŭ a începutŭ a se topi, şi ele, din causa mirosului celui greu, ce l'a pricinuitŭ topirea untului, au fostŭ silite sĕ se despartă. Elŭ nu ne spune, că cu ce felŭ de oleu a fostŭ unsă acea Spartană, dér noi cu siguritate putemŭ dice, că a fostŭ unsă cu untŭ stătutŭ (rîncedŭ).

Creştinii cei vechĭ din Egyptŭ ardeau în lampe untŭ în locŭ de uleu. Mai târḑiu s'a folositŭ untulŭ spre acelaşĭ scopŭ în bisericile catolice în serbătorile Crăciunului, pentru-că se consuma pré multŭ oleu de olivă, şi acesta era cu multŭ mai scumpŭ ca untulŭ. Se ḑice, că catedrala din Rouen are unŭ turnŭ care se numesce „turnulŭ de untŭ." Acéstă numire şĭ-a căpĕtat'o turnulŭ de acolo, că Archiepiscopulŭ de Rouen, în anulŭ 1500 după Christosŭ, vĕḑêndŭ lipsa oleului în decursulŭ postului, a datŭ voiă a se arde în lampe untŭ, însĕ sub condiţiune, ca fiecare locuitorŭ sĕ-i plătéscă 6 deniers din care sumă apoi s'a ziditŭ acestŭ turnŭ. Astfelŭ de turnurĭ se mai află şi în Bourges şi alte oraşe.

Din istoria cea mai veche a untului se vede, că Grecii şi Romanii nu'lŭ folosiau în mĕsură mare la pregătirea mâncărilorŭ. Unŭ istoriografŭ grecescŭ, care a trăitŭ puţinŭ timpŭ după Herodot, ne spune despre unŭ banchetŭ, la care Tracii, spre mirarea Grecilorŭ, mâncau untŭ. Cei vechĭ mai bucuroşĭ se folosiau de oleu. In Italia, Spania şi Francia de sudŭ untulŭ s'a folositŭ puţinŭ mai până în timpulŭ de aḑĭ, mai tare ilŭ folosiau în farmaciă (apotecă) ca medicină. In Berberia, Arabii facŭ untulŭ în modulŭ următorŭ: Ei tórnă laptele în piei de capră, pe carĭ le acaţă în corturile lorŭ, şi atâta le scutură până când grăsimea, ca mai uşóră, se ridică deasupra şi se face untŭ. Dr. Chaudler observă în călĕtoriile sale din Athena către Corinth, cum făceau pe acolo untulŭ. Aceştia asemenea turnau laptele în piei de capră, apoi ilŭ călcau cu piciórele şi aşa îşĭ făciau untŭ.

In Bengalia, unde ómenii din causa căldurii nu pré suntŭ aplecaţĭ la mişcărĭ marĭ ale corpului, făceau untulŭ aşa, că mestecau simplu cu unŭ bastonŭ în lapte, dér în modulŭ acesta puţinŭ puteu face. In privinţa preparării untului parŭ a fi favorisaţĭ locuitorii din mijloculŭ Africei. Călĕtorulŭ Mungo-Park ne enaréză, că acolo cresce unŭ arbore cam ca stejarulŭ (goronulŭ) nostru, care ca fructŭ are nisce nucĭ. Decă se ferbe în apă sêmburele acestorŭ nucĭ (fructe) ese unŭ felŭ de untŭ, care precum ne spune Mungo-Park e mai albŭ şi cu multŭ mai gustuosŭ, ca acela, pe care l'a mâncatŭ elŭ făcutŭ din lapte de vacă. Mai ḑice că untulŭ acesta de nucă stă fără sare anĭ întregĭ fără de a se rînceḑi. Locuitorii de pe acolo ilŭ numescŭ *shea toulou* sĕu untŭ de arbore, şi-'lŭ folosescŭ mai la tóte mâncările.

Prelucratŭ de
Timoteu Raţiu,
agronomŭ.

Din traista cu minciunile.

Roibulŭ m'a furatŭ pe mine.

Unŭ Ţiganŭ furase unŭ calŭ şi voia sĕ'lŭ ducă la tĕrgŭ, ca sĕ'lŭ vênḑă. Pe drumŭ ilŭ întâlnesce stăpânulŭ calului şi punêndŭ mâna pe elŭ, ilŭ duce la judecată. Judecătorulŭ ilŭ întrébă îndată, că de ce a furatŭ calulŭ?.... Da Ţiganulŭ: „Eu nu l'am furatŭ, Măria Ta, sărutu'ţĭ tălpile, că i-am făcutŭ destulŭ semnŭ cu clopulŭ şi i-am flueratŭ, cum am sciutŭ eu mai bine, ca sĕ nu vie la mine, şi elŭ totŭ a venitŭ..... Sĕ veḑĭ, cum a fostŭ istoria, Măria Ta, mânca-ţ'aşĭ curcanii! Eu mĕ suisemŭ într'unŭ plopŭ, sĕ mâncŭ vre-o douĕ plópe, când ilŭ aduce hêlŭ cu córne pe roibulŭ tocmai sub plopulŭ cu pricina. Elŭ nicĭ una, nicĭ doue, începe sĕ se frece de plopŭ, şi iacă posna!.. Piciórele'mĭ alunecă, şi cadŭ de pe crengare pe crengare, până la calŭ pe spinare. Eu îi dau călcâie, sĕ stea, dér roibulŭ buestraşŭ totŭ mai tare fuge cu mine, şi acum, Măria Ta, omulŭ ăsta mĕ năpăstuesce, că i-aşĭ fi furatŭ eu calulŭ, când e cu ochĭ, cu sprêncene, că haramulŭ de roibŭ m'a furatŭ pe mine!"

L'a luatŭ alt-cineva.

Unŭ Ţiganŭ se bolnăvise rĕu şi era aprópe sĕ'şĭ dea sfêrşitulŭ. Vĕḑêndŭ Ripa, fiulŭ sĕu, că nu e glumă cu dada, se duse la popa şi'lŭ chemă sĕ'lŭ cuminece. Popa veni, şi după-ce'lŭ cuminecă pe bĕtrânulŭ, vĕḑêndŭ cum stau lucrurile, ḑise către Ţiganulŭ celŭ tênĕrŭ:

„Hei, ciuhosule, e rĕu; îmĭ pare, că va lua Dumnedeu pe bĕtrânulŭ!"

„Da cum se póte, părinte, una ca asta?... Cum se'lŭ ia, fără sĕ ne'ntrebe pe noi nimicŭ, par'că n'amŭ fi şi noi pe-aicea?"

„Ilŭ ia, ciuhosule, fără sĕ mai întrebe pe nimenea. Se cunósce cum se cade, că n'o s'o mai ducă multŭ!“

„Der sĕ te întrebŭ ceva, Sfinția Ta!.. N'amŭ pute face cum-va cu Dumnedeu drăguțulŭ, se mai cinstéscă bĕtrânului măcar încă vre-o trei, patru anĭ?“

„Ba putemŭ!“ dise popa, care nu prea era omŭ de omeniă și care simțise, că Țiganii suntŭ cu dare de mână.

„Și cum sĕ facemŭ, Sfinția Ta, alduéscă-te Hĕlŭ de s sŭ, ca sĕ nu'lŭ trimitemŭ pe bietulŭ dadă așa de curêndŭ cu scândurĭ de vêndare pe altă lume?“

„Iată ce trebue sĕ facĭ“, grăi hoțulŭ de popă: „Ia cu tine o sută de zlotĭ banĭ rĕi, du-te cu ei în pădure, unde faceţĭ voi cărbunĭ, și îngrópă-i acolo în vatra focului. Apoi pune-te în genunchĭ și'lŭ rógă pe Dumnedeu sĕ'țĭ spună câțĭ anĭ mai póte da bĕtrânului.“

Cum plecă popa, bietulŭ Rîpă și băgă în șerparŭ suta de zlotĭ și tunde-o spre pădure. Ajungêndŭ la cărbunăriă, îngropă banii în vatra focului, apoi se puse în genunchĭ și, ridicândŭ ochii spre cerŭ, întrebă: „Spune'mĭ dereptŭ, drăguțŭ Dómne, câțĭ anĭ îi dai dadei pentru astă sută de zlotĭ?“

Mișelulŭ de popă se dusese în pădure înaintea Țiganului și se ascunsese într'o scorbură din apropierea cărbunăriei. Vĕdêndŭ, că Rîpă a îngropatŭ banii unde'i spusese elŭ, și audindu întrebarea cioroiului, rĕspunse cu glasŭ prefacutŭ:

„Fiĭ pe pace, fiiule, și'ntórce-te acasă, tată-tĕu mai trăesce de bună-semă încă trei anĭ de dile!“

Sĕ fi vĕdutŭ bucuriă pe bietulŭ Țiganŭ!... Săria și juca ca unŭ nebunŭ, și'șĭ bătea călcâele, de gândeai, că acum dă sângele din ele. Și totŭ așa, sărindŭ și jucândŭ, se întorse până aprópe de bordeiu. Când sĕ între în bordeiu însĕ, etă că-i ese înainte soru-sa Ciurciulina și'i spune plângêndŭ și tânguindu-se, că l'a luatŭ Dumnedeu pe bĕtrânulŭ.

Da Țiganulŭ: „Tacĭ la cătranu, Ciurciulino, că nu scii ce grăescĭ. Trebue că l'a luatŭ alt-cineva, că cu Dumnedeu drăguțulŭ amŭ vorbitŭ adineorea în pădure și mi-a spusŭ, că'i dă de bună semă încă trei anĭ de dile!“

Sĕ 'i se potrivescă bine.

Unŭ Țiganŭ veni la popa și'lŭ rugă sĕ facă unŭ sărindarŭ pentru sufletulŭ tată-sĕu. „Sĕ'lŭ facĭ mai mare, Sfinția ta“, dise cioroiulŭ, „că dada, Dumnedeu sĕ'lŭ ierte, era omŭ înaltŭ de felulŭ lui ș'avea o ghiabă (umflătură) în spate câtŭ fundulŭ ceunului.... Vedĭ, sĕ 'i se potrivescă bine sărindarulŭ, alduiască-te Dumnedeu, cinstite părinte!

Sandu.

Sĕ cumpănéscă pe altulŭ.[1])

Boierulŭ hotărîse, ca Țiganulŭ sĕ fie spêndaratŭ, pentru-că furase te mirĭ ce.

Acesta însă nu-i venea Faraonului nicĭ decâtŭ la socotelă, merge decĭ la boierŭ sĕ capete iertare.

— „Apoi Măria-ta, ai milă de bietulŭ de mine și nu lăsa ca sĕ'mĭ pună lațulŭ în gâtŭ pentru-că, deu, mi-egróză, fiind-că n'am mai pățit'o de când sunt. In loculŭ meu fi bunŭ și *cumpănesce pe altulŭ*, că'țĭ facŭ o tarniță[2]) de s'a mira lumea și țera de frumsețea ei!“

N'ar ave norocŭ de elŭ.

Țiganului îi murise singurulŭ puradĕu ce'lŭ avea. Atâta jale și supĕrare nu s'a mai vĕdutŭ în laia țigănéscă, cugetai, că unŭ feciorŭ de craiu s'a stinsŭ.

Când la'nmormêntare, moșŭ-popa hai sĕ'lŭ îmbunéscă după obiceiulŭ nostru românescŭ, că uite, mĕi Jolde, Dumnedeu face aceea ce voesce, țĭ-a luatŭ copilulŭ, fiind-că i-a fostŭ dragŭ, n'are sĕ'țĭ pară rĕu.....

— „Nicĭ vorbă! de dragŭ, dragŭ i-a fostŭ! *N'ar avé norocŭ de elŭ!*“ îi taiă vorba Țiganulŭ.

[1]) Din *„Ardeleanulu glumețŭ“* seu 101 de anecdote poporale, adunate și întocmite de Gr. Sima alŭ lui Ionŭ. Cartea va eși de sub tiparu în dilele aceste la W. Krafft, librarŭ în Sibiiu și se va vinde cu 50 cr. esemplarulŭ.

[2]) Șeuă

MULTE ȘI DE TOATE.

Bucuria părinţilorŭ.

Invĕțătorulŭ: „Ce rênduială este acésta? Copilulŭ D-tale a trecutŭ de șese anĭ și încă totŭ nu-lŭ trimițĭ la școlă?“

Țĕranulŭ: „Ai dreptate, domnule învĕțătorŭ, frumósă și blăstămată rênduială mai este și asta. Părinții nu mai potŭ fi stăpânĭ pe copiii lorŭ. Până când suntŭ de șese anĭ îi potŭ purta în brațe și potŭ îngriji de ei; atuncĭ ilŭ ia dascălulŭ, după aceea preotulŭ, apoi împĕratulŭ la muștră și abia scapă de aicĭ și iată-i, că ajungŭ sub papucii femeilorŭ“.

Dar eu n'o credŭ.

Unŭ inspectorŭ școlarŭ, despre care diceau gurile rele, că privesce une-orĭ pré afundŭ în sticluță, luă parte la esamenulŭ unui învĕțătorŭ, despre care ómenii rĕi lățiseră asemenea faime.

Esamenulŭ reeși bine și spre deplina mulțumire a inspectorului. Acesta îșĭ și esprimă mulțumirea s'a față de învĕțătorŭ, adause însĕ: „Der uite, domnule Sticleanu, ómenii dicŭ, că D-ta uneorĭ privescĭ prea adêncŭ în sticlă.“ „Prea onorate domnule inspectorŭ“, rĕspunse în grabă învĕțătorulŭ, „totĭ aceeașĭ dicŭ ómenii și despre D-vóstră, dér eu n'o credŭ.“

Așŭ păpa-o totă.

Unŭ învĕțătorŭ esplicase școlarilorŭ noțiunea: dreptate și nedreptate. Vrêndŭ sĕ se încredințeze, decă școlarii l'au înțelesŭ seu nu, provocă pe unulŭ dintre ei și îi dise: „Ia semă, Ioniță, la ce te voiu întreba. Decă fratele tĕu celŭ micŭ ar primi dela mamă-ta o peră seu o bucăţică de pâne cu cârnațŭ și tu i-ai lua-o, ce ai face tu atuncĭ?“

Ioniță: „Așŭ păpa-o totă!“

Nu vorbescĭ sincerŭ.

„Fii bunŭ și îmĭ dă 10 fl.“ — dise unŭ tînĕrŭ ușuraticŭ către prietinulŭ sĕu, cunoscutŭ ca omŭ crutătorŭ.

— „Nu-țĭ dau nimica“, rĕspunse acesta, „și numai din causă, fiind-că nu vorbescĭ sincerŭ“.

— „Cum așa?“

— „Decă ai vorbi sincerŭ, ai trebui sĕ dicĭ: „Te rogŭ, fii atâtŭ de prostŭ, și îmĭ dă 10 fl.“

Ca flore vei fi mai de omeniă.

Unŭ grobianŭ cu numele Mugurŭ scrise redactorului unui diarŭ: „M'am săturatŭ de atâta așteptatŭ după rĕspunsul D-Tale; până când sĕ mai totŭ aşteptŭ?“ Redactorulŭ îi rĕspunse: „Până când vei înflori; ca flóre vei fi póte mai de omeniă.“

Decă m'ar fi mușcatŭ cu códa.

Unŭ țĕranŭ omorîse cu cósa cânele unui domnŭ, care voia se-lŭ musce. Chematŭ înaintea judecătoriei, fŭ întrebatŭ, că pentru-ce nu s'a apĕratŭ cu toporiștea (códa) cósei. „Eu m'aș fi apĕratŭ“ rĕspunse țĕranulŭ, „decă cânele ar fi voitŭ sĕ mĕ musce cu códa și nu cu colții.“

Unu visŭ.

Regele Fridericŭ Wilhelm II purta rĕsboiu contra Franciei la 1792 și oștirea sa nu prea sta bine. Intr'o nópte regele visa, că în camera sa ar fi venitŭ trei șórecĭ: unulŭ slabŭ, altulŭ grasŭ și alŭ treilea orbŭ. Regele povesti acestŭ visŭ generalilorŭ sĕi, exprimându-șĭ dorința, ca cineva sĕ'i tălmăcéscă visulŭ; unŭ generalŭ îi rĕspunse, că în regimentulŭ sĕu are unŭ soldatŭ, care se îndeletnicesce cu tălmăcirea visurilorŭ. Regele trimise după unŭ soldatŭ și'i povesti visulŭ. Soldatulŭ spăriatŭ se rugă se fiă scutitŭ de tălmăcirea visului, căcĭ se teme sĕ nu supere pe regele, dér acesta stărui și soldatulŭ tălmăci visulŭ ast-felŭ: Șórecele slabŭ este oștirea prusiană, ce móre de fóme; șórecele grașŭ însemnéză furnisorii (liferanții) armatei, carĭ se îmbogățescŭ și se îngrașe din banii regelui; șórecele orbŭ este însușĭ regele, care nu vede nicĭ una, nicĭ alta. Cine cunósce istoria acelei campanii scie, că acestŭ Iosifŭ prusianŭ a tălmăcitŭ forte bine.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

MAIU are 30 dile. Florarŭ.

1889 Dilele sĕptĕm.	Călendarul Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	apune
Dum.	30 Aprile Apost. Iacobŭ.	12 Pancrațŭ	4. 33	7. 28
Lunĭ	1 Proroc. Ieremie	13 Servațiu	4. 32	7. 30
Marțĭ	2 P. Atanasie celŭ mare	14 Bonifaciu	4. 30	7. 31
Mercurĭ	3 S. Muc. Timoteiu	15 Sofia	4. 29	7. 32
Joi	4 Mța Pelagia	16 Ioanŭ P.	4. 48	7. 32
Vinerĭ	5 Marea Mță Irina	17 Pascalie	4. 27	7. 33
Sâmb.	6 S. și dreptulŭ Iovŭ	18 Venețiu	4. 26	7. 34

Tergulŭ de rîmători din Steinbruch. La 6 Maiu n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 157.728 capete, la 7 Maiu au întratŭ 1226 capete și au eșitŭ 1008, remânendu la 7 Maiu unŭ numĕrŭ de 157.946 capete. — Se notéză: marfă *ungurescă* veche, grea dela — până la — cr.— marfă *ungurĕscă* tineră grea dela 53 cr. până la 54 cr., *de mijlocŭ* dela 52 cr. până la 53 cr, —*ușora* dela 51 cr. până la 52 cr. —*marfă țerănéscă* grea dela— —până la —— cr. — *de mijlocŭ* dela 52 până la $52^{1}/_{2}$ cr. — *ușoră* dela 50 cr. până la 51 cr. — *Marfă de România*, de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia grea dela — cr. până la — cr. înse transito ușoră dela — cr până la -- cr. transio dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă serbescă* grea dela 52 53 cr. transito mijlociă grea dela $51^{1}/_{2}$ —52 cr. transito ușóră dela 50—51 cr.— Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațı cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântărițĭ la gară cu $4^{1}/_{2}$.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 8 Maiu 1889

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	pănă
Grâu Bănățenescŭ	—	— —	— —
Grâu dela Tisa	79	7 30	7 05
Grâu de Pesta	79	7 25	7 30
Grâu de Alba-regală	79	7 30	7.35
Grâu de Bácska	79	7.30	7.35
Grâu ung. de nordŭ	79	7 15	7.29

Sĕminţe vechĭ orĭ neuĕ	soiulu	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	pănă
Secară	——	70—72	5 90	6 10
Orzŭ	Nutrețŭ	60.62	5.90	6 30
„	de vinars	62.64	6 50	7.10
„	de bere	64.66	7.35	7 50
Ovesŭ	—	39.41	5.35	5.80
Cucuruzŭ	bănăț.	75	4.75	4.80
„	alt soiu	73	4.55	4 70
„	„	—	—.—	—.—
Hirișcă	„	—	5.30	5.65

Prețulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	pănă
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă	—.—	—.—
„	roșiă	42.46	52.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	37 25
Oleu de in		6.50	6.60
Uns. de porc	dela Pesta	61.50	62.—
„	dela țeră	— —	— —
Slănină	svêntată	52.—	53.—
„	afumată	58 —	59 —
Seu		29 —	30.
Prune	din Bosnia în buțĭ	7.50	1.—
„	din Serbia în sacĭ	7·25	7.75
Lictaru	slavonu nou		
„	bănățenescu		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	serbescĭ		
Miere	brută		
„	galbină strecurată	——	—.—
Ceară	de Rosenau	118.	120.
Spirtŭ	brutŭ	14.25	14.55
„	Drojdiuțe spirtde	18 —	18.50

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 11 Maiu st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.36	Vênd.	9.39
Argintŭ românescŭ -	„	9.30	„	9.34
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.41	„	9.44
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ .	„	5.55	„	5.60
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—

„ „ „ 5% „ 98.50 „ 99.—
Ruble rusescĭ - - - „ 925.— „ $926.^{1}/_{2}$
Discontulŭ - - - - $6^{1}/_{2}$—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 10 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	103.05
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	97.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	142.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	105.40
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.40
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	105.40
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	105.40
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.40
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescu - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	142.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	129.60
Renta de hârtiă austriacă - - - -	85.50
Renta de argintŭ austriacă - - - -	86.05
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	110.10
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	144.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	909.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	308.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	298.75
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	$9.43^{1}/_{2}$
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	58.15
Londra 10 Livressterlinge - - - -	118.90

Cursulŭ losurilorŭ private din 7 Maiu

	cump.	vinde
Basilica	9 20	9.60
Creditu	186.75	187.75
Clary 40 fl. m. c.	62.75	63.75
Navig. pe Dunăre	—.—	—.—
Insbruck	26.50	27.50
Keglevich	—.—	—.—
Krakau	27.25	28.—
Laibach	26.—	26.50
Buda	63.75	64.75
Pallffy	61.50	62.—
Crucea rosie austr.	20.75	21.25
dto ung.	13.20	13.50
dto ital.	17.50	17.95
Rudolf	21.—	21.50
Salm	64.25	65.35
Salzburg	29.50	30.—
St. Genois	64.—	65.—
Stanislau	—.—	38.—
Trieitine $4^{1}/_{2}$% 100 m. c.	—.—	158.—
dto 4% 50	—.—	76 —
Waldstein	42.50	43 —
Windischgrätz	—.—	53.75
Serbescĭ 3%	36.50	36 75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	113.50	114.50

Bursa din Bucurescĭ din 9 Maiu

Valorĭ	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	97.—
Renta română amortisabilă	5%	$96.^{1}/_{2}$
dtto	4%	$84\ ^{1}/_{2}$
Renta rom. (rurale convertite)	6%	102.—
Oblig. de statu C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulu Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș Bucurescĭ	5%	$88.^{1}/_{2}$
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciaru ruralu	7%	$104.^{3}/_{4}$
idem idem	5%	$97.^{1}/_{4}$
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	$104.^{1}/_{2}$
idem idem	6%	102.—
idem idem	5%	$94.^{3}/_{4}$
Credit Fonc. Urban din Iașĭ.	5%	82 —
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	245.—
	V. N.	
Banca Nation. ult. div. 78.15	500	950.
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	—.—
Naționala de asig. ult div. 18 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10	500	—.—
Soc. Rom. de Constr ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 27.50	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Nation. de Asig. ult. div. 128.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.75
Rubla de hârtie	—	2.60
Banca Nation. a României		
Scompt.	6%	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.—

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administraţ. „Gaz. Trans."